

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาลักษณะการอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน

หลักการกระทำทางปกครองต้องชอบด้วยกฎหมายนั้น เป็นหลักการพื้นฐานที่สำคัญของประเทศที่ยึดมั่นในหลักนิติรัฐและหลักนิติธรรม ซึ่งรวมทั้งประเทศไทยที่ให้ความสำคัญกับหลักการดังกล่าว กล่าวคือ จะต้องยอมตนอยู่ภายใต้กฎหมาย องค์กรและเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายปกครองจะกระทำการใดๆ ต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาไว้ซึ่งประโยชน์สาธารณะ หากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐไปกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนจะต้องมีกฎหมายให้อำนาจไว้โดยชัดแจ้ง ดังนั้น หลักความชอบด้วยกฎหมายจึงเป็นหลักการที่ใช้ในการตรวจสอบการกระทำทางปกครองไม่ให้ขัดต่อกฎหมาย โดยองค์กรฝ่ายปกครองจะต้องผูกพันอยู่กับกฎหมายและจะกระทำการใดต่อเมื่อมีกฎหมายมอบอำนาจให้แก่องค์กรฝ่ายปกครองในการกระทำการนั้น กล่าวคือ การกระทำขององค์กรฝ่ายปกครองที่แสดงออกโดยองค์กรเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองต้องมีฐานทางกฎหมายรองรับ ซึ่งรวมทั้งการใช้อำนาจในการใช้ดุลพินิจในการอนุญาตให้บุคคลหรือนิติบุคคลมีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนตามความในมาตรา 7 มาตรา 9 และมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490

4.1 วิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาลักษณะการอนุญาตให้มี ใช้อาวุธ หรือนำเข้าซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน ตามความในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490

มาตรา 7 บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดทำ ชื่อ มี ใช้อาวุธ หรือนำเข้า ซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่”

มาตรา 8 บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดมีเครื่องกระสุนปืนซึ่งมิใช่สำหรับใช้กับอาวุธปืนที่ตนได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้”

เมื่อกฎหมายให้อำนาจในการใช้ดุลพินิจแก่ฝ่ายปกครองในการเลือกกระทำการใดหรือไม่กระทำการอย่างใดแล้ว ฝ่ายปกครองต้องใช้ดุลพินิจอย่างรอบคอบภายใต้กรอบแห่งกฎหมายที่ให้อำนาจตามหลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง อีกทั้งยังต้องใช้ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในด้านต่างๆ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายของฝ่ายปกครองมี

ความยืดหยุ่น คล่องตัว สอดคล้องกับข้อเท็จจริงเฉพาะราย รวมทั้งไม่ขัดต่อหลักการกระทำทางปกครองต้องชอบด้วยกฎหมาย¹ โดยดุลพินิจของฝ่ายปกครองได้มีนักวิชาการหลายท่านทั้งในประเทศและต่างประเทศได้ให้คำนิยามของคำว่า “ดุลพินิจของฝ่ายปกครอง” โดยสรุปได้ว่าดุลพินิจของฝ่ายปกครอง หมายถึง การที่กฎหมายให้ทางเลือกฝ่ายปกครองโดยอิสระในการใช้อำนาจตัดสินใจว่าจะกระทำการใดหรือไม่กระทำการใด หรือเลือกกระทำการใดในหลายทางเลือกที่กฎหมายกำหนดไว้² เมื่อฝ่ายปกครองเลือกกระทำการใด เพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์หรือความมุ่งหมายของกฎหมายที่กำหนดไว้โดยมีเหตุผลอันสมควรแล้ว การกระทำนั้นเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายทั้งสิ้น³ สำหรับการใช้อำนาจของฝ่ายปกครองในการอนุญาตให้มี ไร่ ไร่ หรือนำเข้า ตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 นั้น กฎหมายได้กำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตว่าจะต้องได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่ ประกอบกับมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ได้บัญญัติรองรับไว้ว่า เครื่องกระสุนปืนที่นายทะเบียนท้องที่จะใช้ดุลพินิจในการอนุญาตให้มีจะต้องเป็นเครื่องกระสุนปืนที่ตนได้รับอนุญาตให้มีและใช้ ดังนั้น การใช้อำนาจในการใช้ดุลพินิจของฝ่ายปกครองจึงต้องชอบด้วยกฎหมายและมีความเหมาะสมด้วย เนื่องจากการที่นายทะเบียนท้องที่อนุญาตให้มี ไร่ ไร่ หรือนำเข้าซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน ตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 นั้น เป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา 5(1) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ซึ่งให้คำนิยามไว้ว่า “คำสั่งทางปกครอง” หมายความว่า การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อให้เกิดเปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระวัง หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรองและการรับจดทะเบียน แต่ไม่หมายความถึงการออกกฎ และถือว่านายทะเบียนท้องที่เป็นเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 5(2) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวเช่นกัน ซึ่งให้คำนิยามว่า “เจ้าหน้าที่” หมายความว่า บุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคล ซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครองของรัฐ ในการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามกฎหมายไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐหรือไม่ก็ตาม ประกอบกับจะต้องพิจารณาว่า

¹จาก คู่มือการศึกษาวิชากฎหมายปกครอง (น.312), โดย ฤทัย หงส์ศิริ, 2543, กรุงเทพฯ : สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.

²แหล่งเดิม. (น.306).

³จาก คำอธิบายกฎหมายปกครอง (ภาคทั่วไป) (น.123-124), โดย จิรนิติ หะวานนท์, 2554, กรุงเทพฯ : พลสยาม พรินต์ติ้ง (ประเทศไทย).

เป็นเจ้าของหน้าที่ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการออกคำสั่งทางปกครองในเรื่องนั้น ตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 หรือไม่

ดังนั้น ผู้เขียนจึงเห็นว่า ในเบื้องต้นจะต้องพิจารณาจากคำนิยามที่กฎหมายว่าด้วยอาวุธปืนบัญญัติไว้และกฎหมายฉบับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งได้ให้คำนิยามหรือได้อธิบายในเรื่องดังกล่าว เพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงปัญหาการใช้อำนาจของฝ่ายปกครองในการใช้ดุลพินิจอนุญาตให้มี ใช้ สั่ง หรือนำเข้า ซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน ตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 เมื่อพิจารณาจากคำนิยามในมาตรา 4(6) แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 “มี” หมายความว่า มีกรรมสิทธิ์หรือไว้ครอบครอง แต่ไม่หมายความถึงการมีอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิดที่บัญญัติไว้โดยชอบด้วยกฎหมายและตกอยู่ในความครอบครองของบุคคลอื่นซึ่งไม่ ต้องห้ามตามมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัตินี้เท่าที่จำเป็นเพื่อรักษาสິงที่ว่ามีให้สูญหาย มาตรา 4(7) “สั่ง” หมายความว่า ใ้บุคคลใดส่งหรือนำเข้ามาจากภายนอกราชอาณาจักร มาตรา 4(8) “นำเข้า” หมายความว่า นำเข้ามาจากภายนอกราชอาณาจักรไม่ว่าด้วยวิธีใดๆ และมาตรา 4(9) “รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้เขียนจึงขออธิบายในส่วนของคำนิยามมาตรา 4(6) คำว่า “มี” หมายความว่า การมีอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนตามบทนิยามที่ให้ไว้มีสองลักษณะ คือ มีกรรมสิทธิ์และมีไว้ในครอบครองโดยมีข้อยกเว้นในตอนท้าย จึงแยกอธิบายได้เป็น 3 ส่วน ดังนี้

1) มีอาวุธปืน

บุคคลใดมีอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนโดยไม่มีการยื่นขอรับใบอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่ใ้ถูกต้องย่อมเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 7 ซึ่งมีโทษตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 72

(1) ความหมายของการ “มี” ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 มาตรา 4(6) ได้แบ่งการ “มี” ไว้ 2 กรณี ได้แก่ มีกรรมสิทธิ์หรือมีไว้ในครอบครอง

ก. มีกรรมสิทธิ์ พระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ไม่ได้ให้นิยามการมีกรรมสิทธิ์ไว้ว่ามีความหมายเช่นไร จึงต้องมีความหมายตามกฎหมายทั่วไป คือ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กล่าวคือ กรรมสิทธิ์ คือ ทรัพย์สินหนึ่งอันแสดงถึงความเป็นเจ้าของแห่งทรัพย์สินนั้น ซึ่งอำนาจแห่งความเป็นเจ้าของทรัพย์สินอันมีอยู่ในกรรมสิทธิ์นั้นปรากฏว่า ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1336 ได้แก่ การใช้สอย จำหน่าย ได้ซึ่งดอกผล ติดตามเอาคืน หรือจัดวางมิให้ผู้อื่นสอดเข้ามาเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินนั้นโดยชอบด้วยกฎหมาย⁴ ดังนั้น การมีกรรมสิทธิ์ในอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน จึงหมายถึงการเป็นเจ้าของอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน และแม้ว่า

⁴จาก กฎหมายและคดีอาวุธปืน (น.58), โดย สรารักษ์ สุวรรณเสรี และอาคม ศรียาภัย, 2556, กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.

การมีและใช้อาวุธปืนต้องขอรับใบอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่ก็ตาม แต่การได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนกับการจะมีกรรมสิทธิ์อาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนนั้นเป็นเพียงเอกสารที่แสดงว่าผู้มีชื่อในใบอนุญาตเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนเท่านั้น ส่วนการจะมีกรรมสิทธิ์หรือไม่ต้องพิจารณาตามหลักเกณฑ์ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เป็นสำคัญ

คำพิพากษาศาลฎีกา 1270/2503 ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนไม่ใช่เป็นเอกสารแสดงกรรมสิทธิ์เป็นแต่เพียงเอกสารซึ่งแสดงว่าผู้มีชื่อในใบอนุญาตเป็นผู้ครอบครองและใช้อาวุธปืนโดยได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานแล้วเท่านั้น ส่วนผู้มีกรรมสิทธิ์ในปืนนั้นอาจเป็นบุคคลอื่นได้ ดังได้กล่าวมาแล้วว่า ผู้ใดจะมีกรรมสิทธิ์ในอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนได้หรือไม่อย่างไรต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่มิได้หมายความว่าผู้ใดมีกรรมสิทธิ์ในอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนแล้ว จะใช้อำนาจในกรรมสิทธิ์ในอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนอย่างไรก็ได้ เพราะการกระทำบางอย่างเกี่ยวกับอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนมีพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 เข้ามาควบคุมและกำกับดูแล เช่น การมีและใช้ต้องได้รับใบอนุญาต มิฉะนั้นเป็นความผิดและถูกลงโทษตามกฎหมาย

ดังนั้น ผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ในอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนหากดำเนินการถูกต้องตามที่พระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 กำหนดในเรื่องการมีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน บุคคลนั้นจะไม่มี ความผิดและถูกลงโทษตามกฎหมาย ไม่ว่าบุคคลนั้นจะครอบครองใช้ประโยชน์ในอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนเองหรือมอบให้บุคคลอื่นเป็นผู้ครอบครองใช้ประโยชน์ แต่หากผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ไม่ดำเนินการให้ถูกต้องตามที่พระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 กำหนดไว้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนนั้นย่อมเป็นของไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนเถื่อน) ซึ่งกรณีเช่นนี้ผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ไม่ว่าจะครอบครองใช้ประโยชน์ในอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนนั้นด้วยตนเองหรือมอบให้บุคคลอื่นครอบครองใช้ประโยชน์ก็ตาม บุคคลผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ย่อมมีความผิดฐานมีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนโดยไม่ได้รับอนุญาต ส่วนบุคคลอื่นที่ครอบครองอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนมีความผิดเช่นเดียวกัน

ข. มีไว้ในครอบครอง

กรณีอย่างไรถือว่าเป็นการมีไว้ในครอบครอง ศาลฎีกาวางหลักไว้ว่าพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 มาตรา 4 หาได้บัญญัติให้การมีไว้ในครอบครองมีความหมายเป็นพิเศษอย่างใด ไม่ต้องถือว่ามีความหมายตามหลักกฎหมายทั่วไป คือ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กล่าวคือต้องเป็นการยึดถือโดยมีเจตนาจะยึดถือเพื่อตน ที่ว่ายึดถือเพื่อตนนั้นคือต้องเป็นการยึดถือไว้เพื่อประโยชน์ของตนเองหาใช่เป็นประโยชน์ผู้อื่น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2264/2521 ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 คำว่า มี หมายความว่า มีกรรมสิทธิ์หรือมีไว้ในครอบครอง และคำว่าครอบครองนั้นมีได้บัญญัติให้มีความหมายเป็นพิเศษจึงต้องถือว่าต้องมีเจตนายึดถือเพื่อตนทั้งนี้ตามหลักกฎหมายทั่วไป กรณีปืนของกลางอยู่ที่บ้านของจำเลยโดยเจ้าของปืนนำมาฝากบุตรภรรยาของจำเลยไว้ชั่วคราว และลืมทิ้งไว้โดยเจ้าของยังมิได้มารับคืน จำเลยเป็นแต่เพียงยึดถือไว้แทนเจ้าของเท่านั้นมิได้ยึดถือเพื่อตน แม้ว่าการยึดถือปืนจะมีระยะเวลา 3-4 วัน มิใช่เพียงชั่วขณะหนึ่ง แต่เมื่อไม่มีพฤติการณ์พิเศษที่จะแสดงให้เห็นว่าจำเลยมีเจตนายึดถือเพื่อตน จึงถือไม่ได้ว่าจำเลยเป็นผู้ครอบครองปืนของกลางอันเป็นความผิดตามฟ้อง

จากแนวคำวินิจฉัยของศาลฎีกาดังกล่าว เห็นได้ว่าเป็นการนำหลักกฎหมายในเรื่องการครอบครองตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้ซึ่งบัญญัติไว้ดังนี้ มาตรา 1367 “บุคคลใดยึดถือทรัพย์สินโดยเจตนาจะยึดถือเพื่อตน ท่านว่าบุคคลนั้นได้ซึ่งสิทธิครอบครอง” บุคคลใดจะมีสิทธิครอบครองในทรัพย์สินต้องได้ความว่าบุคคลนั้นปฏิบัติตามเงื่อนไข 2 ประการ คือ ต้องมีการยึดถือทรัพย์สินนั้นและมีเจตนายึดถือเพื่อตนซึ่งแยกพิจารณาในรายละเอียดได้เป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 มีการยึดถือทรัพย์สินนั้น การยึดถือทรัพย์สินมีความหมายเพียงว่าได้เข้าครอบครองทรัพย์สินนั้นไว้เท่านั้น และการยึดถือนี้ไม่จำเป็นจะต้องยึดถือหรือครอบครองทรัพย์สินนั้นไว้ด้วยตนเอง ผู้อื่นยึดถือหรือครอบครองแทนก็เป็นการยึดถือได้

ส่วนที่ 2 เจตนายึดถือทรัพย์สินไว้เพื่อตนเอง หมายความว่า มีเจตนาที่จะยึดถือทรัพย์สินนั้นเพื่อประโยชน์ของตนเอง (ไม่ว่าจะยึดถือด้วยตนเองหรือผู้อื่นยึดถือไว้ให้) หากจำเป็นต้องมีเจตนาถึงขนาดจะเป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้นไม่ เช่น ผู้เช่าบ้านยอมถือได้ว่าได้มีการยึดถือหรือครอบครองบ้านนั้นแล้ว และการที่เช่าบ้านไว้ยอมแสดงว่าได้ยึดถือไว้เพื่อประโยชน์ของตนในอนาคตอันที่จะใช้สอยบ้านภายในกำหนดระยะเวลาเช่า ผู้เช่านั้นจึงได้สิทธิครอบครองในบ้านนั้น หรือผู้รับจำนำถือได้ว่าได้ยึดถือหรือครอบครองทรัพย์สินที่จำนำไว้โดยเจตนาเพื่อประโยชน์ในการเอาเป็นประกันหนี้จนกว่าจะได้มีการชำระหนี้หรือขโมยที่ลักทรัพย์ของผู้อื่นมาถ้าได้ยึดถือทรัพย์สินนั้นเพื่อตนเองแล้วก็ได้สิทธิครอบครองเช่นกัน^๙

ดังนั้น การที่จะถือว่าเป็นการมีอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนไว้ในครอบครองจะต้องประกอบด้วยเงื่อนไขทั้งข้อ (ก) และ (ข) หากขาดเงื่อนไขประการใดประการหนึ่งก็ไม่เป็นการมีไว้ในครอบครองอันจะเป็นความผิดตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เช่น

^๙แหล่งเดิม. (น.61).

กรณีไม่มีการยึดถือไม่เป็นความผิด

คำพิพากษาฎีกาที่ 203/2522 เจ้าของบ้านไม่อยู่ไปต่างจังหวัด มอบหมายให้คนทำสวนเฝ้าบ้าน แม้จะมอบปิ่นให้ประจำตัวปิ่นก็มีได้อยู่ที่ตัวคนสวน ซึ่งมีได้ยึดถือเพื่อตน เจ้าของบ้านเป็นผู้ครอบครอง คนสวนไม่มีความผิดตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490

กรณียึดถืออาวุธปืนแต่ไม่มีเจตนายึดถือเพื่อตนไม่มีความผิด

คำพิพากษาฎีกาที่ 1155/2515 คำว่า “มี” ตามพระราชบัญญัติที่กล่าวนี้ มาตรา 4(6) ได้ให้คำนิยามไว้ว่า หมายความว่า มีกรรมสิทธิ์หรือมีไว้ในครอบครอง ดังนั้น การที่จำเลยที่ 1 ยึดถืออาวุธปืนไว้ให้บิดาผู้เป็นเจ้าของชั่วขณะหนึ่งโดยที่เจ้าของก็คงควบคุมดูแลอยู่อย่างใกล้ชิดโดยตลอด จึงหาใช่จำเลยที่ 2 ได้มอบให้จำเลยที่ 1 ครอบครองเป็นอิสระโดยลำพังไม่ เช่นนี้จึงไม่ทำให้จำเลยที่ 1 มีสิทธิครอบครองในอาวุธปืนนั้น เพราะจำเลยที่ 1 มิได้ยึดถือเพื่อตนเลยนอกจากนี้สิทธิครอบครองอาวุธปืนของกลางก็ยังคงอยู่กับจำเลยที่ 2 ผู้เป็นเจ้าของ ฉะนั้น จึงไม่เรียกว่าจำเลยที่ 1 มีอาวุธปืนของกลางไว้ในครอบครองดังที่โจทก์กล่าวหาจำเลยที่ 1 ย่อมไม่มีความผิด

กรณีถือว่ามีเจตนายึดถือเพื่อตน

อย่างไรจึงจะถือว่ายึดถือเพื่อตนนั้นย่อมแล้วแต่ข้อเท็จจริงและพฤติการณ์เป็นเรื่องราวๆ ไป ในกรณีที่ไมอาจพิสูจน์ได้ว่าผู้ใดมีเจตนายึดถือเพื่อตนหรือไม่นั้น คงต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1369 ที่บัญญัติว่า “บุคคลใดยึดถือทรัพย์สินไว้ ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลนั้นยึดถือเพื่อตน”

กรณีรับมอบอาวุธปืนไว้ในครอบครองเพื่อเป็นประกันชำระหนี้ ถือว่ามีไว้ในครอบครองแล้ว

คำพิพากษาฎีกาที่ 7803/2543 ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 มาตรา 7 บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใด ทำ ซื้อ มี ไข่ สั่ง หรือนำเข้า ซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่” การที่ ส. จำนำอาวุธปืนไว้แก่จำเลยที่ 1 โดยจำเลยที่ 1 รับมอบอาวุธปืนไว้ในครอบครองเพื่อเป็นประกันการชำระหนี้ ย่อมถือได้ว่าจำเลยที่ 1 มีอาวุธไว้ในครอบครองแล้ว เมื่อจำเลยที่ 1 ไม่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่ให้มีอาวุธปืนไว้ในครอบครอง จำเลยที่ 1 จึงมีความผิดตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 มาตรา 72 วรรคสาม

กรณีไม่ถือว่ามีเจตนายึดถือเพื่อตน

ยึดถืออาวุธปืนไว้ชั่วขณะโดยเจ้าของอยู่ในบริเวณนั้น ถือว่าเป็นการยึดถือไว้แทนบุคคลอื่นไม่ใช่ยึดถือเพื่อตน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7766/2544 อาวุธปืนของกลางเป็นของผู้ตาย การที่จำเลยหยิบอาวุธปืนเป็นของผู้ตายที่วางอยู่บริเวณที่เกิดเหตุขึ้นมายิงผู้ตายนั้น อาวุธปืนดังกล่าวยังอยู่ในความครอบครองของผู้ตาย จำเลยไม่มีความผิดฐานมีอาวุธปืนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต

(ค) ข้อยกเว้น แต่ไม่หมายความว่าถึงการที่อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิดที่มีไว้โดยชอบด้วยกฎหมายและตกอยู่ในครอบครองของบุคคลอื่น ซึ่งไม่ต้องห้ามตามมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัตินี้เท่าที่จำเป็นเพื่อรักษาสິงที่ว่ามีให้สูญหาย

กรณีที่จะเข้าข้อยกเว้นนี้ ต้องเป็นการที่อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดของผู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้ตามกฎหมายตกมาอยู่ในความครอบครองของบุคคลอื่น โดยการครอบครองที่ว่านี้ต้องเป็นการครอบครองในลักษณะยึดถือเพื่อตนอันทำให้ผู้ที่ครอบครองมีสิทธิครอบครองในอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดดังกล่าวด้วย เพราะหากเป็นการครอบครองโดยไม่มีเจตนายึดถือเพื่อตนแล้วก็ไม่อาจเป็นการ “มี” ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ย่อมไม่จำเป็นจะต้องนำมากำหนดเป็นข้อยกเว้นแต่ประการใด ส่วนอย่างไรจะถือว่าเป็นการครอบครองเท่าที่จำเป็นเพื่อรักษามีให้สูญหายนั้น ต้องดูข้อเท็จจริงเป็นเรื่องๆ ไปโดยอาศัยพฤติการณ์เป็นประมาณ เช่น กรณีตามมาตรา 64 ที่ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิด ให้ผู้ซึ่งมีอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิด ของผู้ตายตกอยู่ในความครอบครองแจ้งการตายต่อนายทะเบียน เพื่อนายทะเบียนจะได้สั่งเกี่ยวกับการเก็บรักษาอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดนั้น เพราะอาจมีข้อโต้เถียงถึงเรื่องสิทธิของทายาทในอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดดังกล่าว ผู้ที่เก็บรักษาในกรณีเช่นนี้ต้องด้วยความในตอนที่ของมาตรา 4(6) ที่ไม่ให้ถือว่าเป็นการ “มี”

ดังนั้น ในกรณีเช่นนี้ แม้บุคคลผู้เก็บรักษาจะมีอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิด อยู่ในครอบครองโดยไม่มีใบอนุญาตก็ย่อมไม่มีความผิดฐานมีอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต คงมีความผิดฐานไม่แจ้งการตายของผู้ที่ได้รับใบอนุญาตต่อนายทะเบียนท้องที่ตามมาตรา 83 เท่านั้น

(2) โดยไม่ได้รับอนุญาต

การมีอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนไว้ในครอบครองที่เป็นความผิด หมายถึง การมีอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาตเท่านั้น หากมีการดำเนินการขออนุญาตมีและใช้โดยถูกต้องตามขั้นตอนและเงื่อนไขของกฎหมายแล้ว การมีอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนที่ตนได้รับอนุญาตให้มีและใช้โดยถูกต้องย่อมไม่มีความผิด

เมื่อมีการออกใบอนุญาตให้ซื้ออาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน (ตามแบบ ป.3) แล้ว ถือว่าเป็นการได้รับอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน (ตามแบบป.4) แล้ว ตั้งแต่นั้น

คำพิพากษาศาลฎีกา 5139/2545 การขออนุญาตมีและใช้อาวุธปืนผู้ขอจะต้องไปยื่นคำขอต่อ นายทะเบียนอาวุธปืนท้องที่ที่ผู้ขอมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านก่อน เมื่อนายทะเบียนอาวุธปืนท้องที่ พิจารณาเห็นว่าผู้ขอมีคุณสมบัติตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 กำหนดแล้วจึงอนุญาตให้ ซื้อหรือรับโอนอาวุธปืนได้โดยจะออกใบอนุญาตให้ซื้ออาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนส่วนบุคคล (ตามแบบ ป.3) ให้ จากนั้นผู้ขอจึงนำไป ป.3 ดังกล่าวไปซื้ออาวุธปืนจากร้านค้าหรือผู้ขายแล้วจึงนำ อาวุธปืนพร้อมหลักฐานที่เกี่ยวข้องไปแสดงต่อนายทะเบียนอาวุธปืนผู้ออกใบอนุญาต เพื่อออก ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน (แบบ ป.4) สำหรับอาวุธปืนกระบอกดังกล่าวให้แก่ผู้ขอต่อไปตาม ขั้นตอนดังกล่าวถือได้ว่านายทะเบียนอาวุธปืนผู้ออกใบอนุญาตได้อนุญาตให้ผู้ขอมีและใช้อาวุธปืน แล้วตั้งแต่ออกไป ป.3 ส่วนขั้นตอนการไปซื้อหรือรับโอนจนกระทั่งออกใบอนุญาต ป.4 เป็นขั้นตอน ต่อมาเพื่อควบคุมอาวุธปืนในราชอาณาจักรให้รู้ว่าอาวุธปืนแต่ละกระบอกอยู่ในความครอบครองของ ผู้ใดเท่านั้น ไม่ได้หมายความว่าผู้ขอพึงได้รับอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนเมื่อนายทะเบียนอาวุธปืน ออกใบอนุญาต ป.4 ให้

กรณีคำนิยามคำว่า “สั่ง” ตามมาตรา 4(7) แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 มีความหมายว่าให้บุคคลใดส่งหรือนำเข้ามาจากนอกราชอาณาจักรนั้น เห็นว่าต้องเป็นกรณีที่ผู้สั่ง เป็นบุคคลหรือนิติบุคคลที่อยู่ในประเทศไทย ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่จัดตั้ง ขึ้นตามกฎหมาย รวมทั้งหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจเป็นผู้สั่งก็ตาม โดยอาวุธปืนหรือเครื่อง กระสุนปืนนั้นจะต้องส่งหรือนำเข้ามาจากนอกประเทศไทยเท่านั้นมิใช่อาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน ที่อยู่ในประเทศไทย

กรณีคำนิยามคำว่า “นำเข้า” ตามมาตรา 4(8) แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 มีความหมายว่า นำเข้ามาจากนอกราชอาณาจักรไม่ว่าด้วยวิธีใดๆ นั้น เห็นว่าต้องมีความสัมพันธ์ กันระหว่างคำว่า “สั่ง” ซึ่งคำว่า “สั่ง” มีคำว่า “นำเข้า” อยู่ด้วย ดังนั้น คำว่า “นำเข้า” จะต้องเป็น อาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนที่บุคคลหรือนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย รวมทั้งหน่วยงานของ รัฐหรือรัฐวิสาหกิจเป็นผู้สั่งให้นำเข้าอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนจากนอกประเทศไทย ไม่ว่าจะ นำเข้ามาโดยทางเครื่องบิน เรือโดยสาร ทางรถยนต์ ทางรถไฟ หรืออื่นๆ ก็ตาม

กรณีคำนิยามคำว่า “รัฐมนตรี” ตามมาตรา 4(9) แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 มีความหมายว่ารัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้เห็น ว่ามาตรา 6 แห่ง พระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ได้บัญญัติให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

รักษาการในส่วนที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้มีอำนาจหน้าที่ต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ อีกทั้งให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมร่วมรักษาการกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในส่วนที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัติเช่นกัน สำหรับในส่วนที่เกี่ยวข้องกับศุลกากรให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้เช่นเดียวกัน และเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2557 พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้มีประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 87/2557 ลงวันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2557 เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมผู้รักษาการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ โดยแก้ไขในมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ให้นายกรัฐมนตรีร่วมรักษาการกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้

ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติในมาตราต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 กรณีตามมาตรา 6 นั้น เห็นว่าบัญญัติออกมาเพื่อให้อำนาจหน้าที่นายกรัฐมนตรีนายกรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ในส่วนที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัตินี้ สำหรับกรณีนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยนั้นให้มีอำนาจแต่งตั้งนายทะเบียนและเจ้าหน้าที่อื่น และออกกฎกระทรวงในเรื่องต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ กรณีตามมาตรา 5 นั้น เห็นว่าบัญญัติออกมาเพื่อให้อำนาจรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ออกกฎกระทรวงกำหนดประเภท ชนิด และขนาดของอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิด เพื่อให้อำนาจนายทะเบียนท้องที่ใช้ดุลพินิจในการอนุญาตมิ ไซ้ สั่ง หรือนำเข้าซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนตามมาตรา 7 กรณีอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนส่วนบุคคล กรณีอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนสำหรับการค้าตามมาตรา 24 และกรณีวัตถุระเบิดตามมาตรา 38 กรณีตามมาตรา 56 นั้น เห็นว่าบัญญัติออกมาเพื่อให้อำนาจรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ห้ามมิให้ออกใบอนุญาตอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนเฉพาะบางชนิดในบางท้องที่หรือทั่วราชอาณาจักรโดยให้ออกเป็นกฎกระทรวง กรณีตามมาตรา 57 นั้น เห็นว่าบัญญัติออกมาเพื่อให้อำนาจรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ใช้อำนาจกรณีที่ดินการณบ้านเมืองมีการฉุกเฉินหรือความจำเป็นเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน มีอำนาจออกคำสั่งห้ามหรือจำกัดการออกใบอนุญาตทุกประเภทหรือบางประเภทได้ และแม้แต่กรณีตามมาตรา 71 นั้น เห็นว่าบัญญัติออกมาเพื่อให้อำนาจรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ มีอำนาจจำกัดจำนวนร้านค้าและกำหนดจำนวนชนิดและขนาดอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน สำหรับการค้าตามที่เห็นสมควร

สำหรับในส่วนของกฎกระทรวงนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ออกกฎกระทรวง (พ.ศ. 2509) โดยข้อ 1 ของกฎกระทรวงดังกล่าวกำหนดว่าบุคคลผู้ใดประสงค์จะทำ ซื่อ มี ใช้ ตั้ง หรือนำเข้า ซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนตามมาตรา 7 ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตซื้อ (ตามแบบ ป.1) ต่อหน้านายทะเบียนท้องที่ กรณีดังกล่าวตามกฎกระทรวงฉบับนี้ก่อให้เกิดปัญหาเช่นกัน คือ เพียงแต่ออกกฎกระทรวงว่าให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนท้องที่แต่ไม่ได้ระบุไว้ว่านายทะเบียนท้องที่ใด ซึ่งในอนาคตคงเสนอแก้ไขกฎกระทรวงฉบับนี้ให้เพิ่มรายละเอียดระบุลงไปว่าต่อนายทะเบียนท้องที่ใด เพื่อให้มีความชัดเจนในเรื่องการยื่นคำขออนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนในปัจจุบันต้องนำมาตรา 13 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ซึ่งเป็นเรื่องของคุณสมบัติของบุคคลผู้ยื่นคำขออนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนว่าจะต้องเป็นบุคคลซึ่งมีชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร และมีถิ่นที่อยู่ประจำในท้องที่ที่บุคคลนั้นขออนุญาตน้อยกว่าหกเดือนมาประกอบการพิจารณาของนายทะเบียนท้องที่ถือว่าเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการในประเด็นปัญหาดังกล่าว

ในส่วนของคำสั่งกระทรวงมหาดไทยนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ออกคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 108/2535 ลงวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2535 เนื่องจากเห็นว่าบุคคลที่มีอาวุธปืนสั้นมีไว้โดยชอบด้วยกฎหมายนั้นมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างแพร่หลาย ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ฉะนั้น เพื่อจำกัดอาวุธปืนสั้นมิให้เพิ่มจำนวนมากขึ้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงมีคำสั่งให้จำกัดการออกใบอนุญาตให้บุคคลส่งหรือนำเข้าซึ่งอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนสั้น หากบุคคลใดจะส่งหรือนำเข้าซึ่งอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนสั้นแล้วจะต้องได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี และความในวรรคสองของคำสั่งดังกล่าวระบุว่าในการขอส่งอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนดังกล่าวจะต้องให้ผู้รับใบอนุญาตทำการค้าอาวุธปืนเป็นผู้ส่งหรือนำเข้าแทนเท่านั้นและร้านค้าอาวุธปืนที่เป็นตัวแทนจะต้องถือจำนวนอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนที่มีตามใบอนุญาตให้ทำการค้าอาวุธปืนนั้น รวมเข้ากับจำนวนโควตาของร้านนั้นด้วย ส่วนความในวรรคสามของคำสั่งดังกล่าวระบุว่า สำหรับอาวุธปืนเพื่อใช้ในการกีฬาตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องถือปฏิบัติตามคำสั่งนี้ แต่การขออนุญาตจะต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐมนตรีเช่นเดียวกันยกเว้นอาวุธปืนชนิดออตม

กรณีตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 108/2535 ลงวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2535 ดังกล่าว ผู้เขียนเห็นว่าเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 เป็นกฎหมายที่กำหนดมาตรการในการควบคุมอาวุธปืนเป็นการเฉพาะซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อควบคุมปริมาณและการใช้อาวุธปืนของประชาชนให้มีจำนวนจำกัด เพื่อการรักษาความสงบเรียบร้อยให้เกิดขึ้นในสังคมและความมั่นคง

ของประเทศ จะเห็นได้จากบทบัญญัติของมาตรา 6 มาตรา 55 มาตรา 56 มาตรา 57 และมาตรา 71 ตามที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นบัญญัติออกมาเพื่อให้อำนาจรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้มีอำนาจหน้าที่ออกกฎกระทรวง คำสั่ง ระเบียบ ประกาศ หลักเกณฑ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาวุธปืน และเครื่องกระสุนปืน ซึ่งตามคำสั่งดังกล่าวนี้ผู้เขียนเห็นว่าเจตนารมณ์ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 นั้น เป็นกฎหมายเฉพาะมีวัตถุประสงค์ดังที่กล่าวแล้วข้างต้น จึงต้องพิจารณาถึงเจตนารมณ์ที่แท้จริงของคำสั่งกระทรวงมหาดไทยดังกล่าวประกอบพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ตามบทบัญญัติมาตราต่างๆ ประกอบคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 289/2552 ลงวันที่ 8 กันยายน พ.ศ. 2552 ซึ่งในข้อ 3 ของคำสั่งดังกล่าวกำหนดว่า ร้านค้าอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนแต่ละใบอนุญาตให้มีอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน สำหรับการค้าหมุนเวียนทดแทนได้ ตามชนิด ขนาด และจำนวน ดังต่อไปนี้ ก.อาวุธปืน (1) อาวุธปืนยาวทุกชนิด ทุกขนาด ไม่เกินใบอนุญาตละ 50 กระบอก (2) อาวุธปืนสั้นทุกชนิด ทุกขนาดไม่เกินใบอนุญาตละ 30 กระบอก ข. เครื่องกระสุนปืน (1) กระสุนปืนลูกโดดทุกชนิด ทุกขนาดไม่เกินใบอนุญาตละ 2,000 นัด (2) กระสุนปืนลูกซองทุกชนิด ทุกขนาดไม่เกินใบอนุญาตละ 7,500 นัด (3) กระสุนปืนลูกกรดทุกชนิด ทุกขนาดไม่เกินใบอนุญาตละ 10,000 นัด (4) กระสุนปืนลูกอัดลมทุกชนิด ทุกขนาดไม่เกินใบอนุญาตละ 30,000 นัด ทั้งนี้ในการสั่งนำเข้า หรือซื้ออาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน สำหรับการค้า ให้สั่ง นำเข้า หรือซื้อได้หนึ่งครั้งหรือหลายครั้ง แต่รวมจำนวนในรอบปีอายุใบอนุญาตแต่ละฉบับแล้วต้องไม่เกินชนิด ขนาด และจำนวน ดังกล่าว

กรณีตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 260/2535 ลงวันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2535 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดชนิดและประเภทอาวุธปืนสั้นเพื่อใช้ในการกีฬา เพื่อเป็นการรองรับการพิจารณาอนุญาตให้สั่งนำเข้าอาวุธปืนสั้น เพื่อใช้ในการกีฬาเป็นมาตรฐานเดียวกันโดยอาศัยอำนาจตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 108/2535 ลงวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2535 ให้ยกเว้นปืนสั้นเพื่อใช้ในการกีฬาตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยไม่ให้นับรวมเข้ากับจำนวนโควตาของร้านค้าอาวุธปืน แต่อย่างไรก็ตามจะต้องได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่ โดยความเป็นชอบของรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ เว้นแต่อาวุธปืนอัดลมเท่านั้นที่นายทะเบียนท้องที่มีอำนาจอนุญาตให้สั่งหรือนำเข้า โดยมีต้องขอความเห็นชอบรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

กรณีตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2548 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้ออกประกาศดังกล่าวโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2522) จึงได้ออกประกาศกระทรวงมหาดไทยไว้ ดังต่อไปนี้ ข้อ 2 ให้แต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่ง

ต่อไปนี้เป็นนายทะเบียน (1) อธิบดีกรมการปกครองในเขตกรุงเทพมหานคร (2) ผู้ว่าราชการจังหวัดในเขตจังหวัดอื่น (3) นายอำเภอในเขตอำเภอ และ (4) ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ในเขตกิ่งอำเภอ และข้อ 5 ให้ผู้ดำรงตำแหน่งต่อไปนี้เป็นเจ้าหน้าที่ตรวจสอบจำนวนอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน ในร้านค้าและร้านประกอบซ่อม (1) อธิบดีกรมการปกครองหรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมการปกครองแต่งตั้ง ในเขตกรุงเทพมหานคร (2) ผู้ว่าราชการจังหวัด ในเขตจังหวัดอื่น และ (3) นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอและปลัดอำเภอแห่งท้องที่ในเขตอำเภอหรือเขตกิ่งอำเภอ

กรณีค่านายทะเบียนท้องที่ตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 จึงต้องดูตามข้อ 2 ของประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2548 ว่าเป็นนายทะเบียนท้องที่ใดในเขตกรุงเทพมหานครหรือในเขตจังหวัดอื่นหรือในเขตอำเภอหรือในเขตกิ่งอำเภอซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยของเราไม่มีกิ่งอำเภออีกแล้ว เนื่องจากกระทรวงมหาดไทยให้ยกฐานะเป็นอำเภอหมดแล้ว ฉะนั้นความในข้อ 2 (4) ไม่มีผลใช้บังคับได้แล้ว ทั้งนี้จะต้องพิจารณาประกอบกับกฎกระทรวง (พ.ศ. 2490) ซึ่งความในข้อ 1 ของกฎกระทรวงดังกล่าวกำหนดว่า ผู้ใดประสงค์จะทำซื้อ มี สิ่ง หรือนำเข้า ซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน ตามมาตรา 7 ให้อยื่นคำขอรับใบอนุญาตซื้อ (แบบ ป.1) ต่อนายทะเบียนท้องที่

ดังนั้น ปัญหาการขออนุญาตให้มี ใช้ สิ่ง หรือนำเข้าซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน ตามความในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 กรณีที่นายทะเบียนท้องที่กรุงเทพมหานครอนุมัติจัดหาโครงการอาวุธปืนยาว เพื่อเป็นสวัสดิการแก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นๆ โดยมอบหมายให้ผู้ประกอบการร้านค้าอาวุธปืนเป็นผู้ส่งหรือนำเข้าซึ่งอาวุธปืนยาวหรือเครื่องกระสุนปืน แทน เพื่อนำมาเป็นสวัสดิการให้แก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นๆ ที่มีความประสงค์ขออนุญาตมีและใช้อาวุธปืนยาวและเครื่องกระสุนปืนจากโครงการดังกล่าวจำนวนหลายหมื่นกระบอกนั้น กฎหมายมาตรานี้กำหนดให้ฝ่ายปกครองมีอำนาจออกใบอนุญาตให้บุคคลทำ ซื้อ มี ใช้ สิ่ง หรือนำเข้า ซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน หมายความว่า บุคคลผู้ใดจะขออนุญาตตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 7 ได้นั้นจะต้องได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่ และเมื่อพิจารณาคำว่า “สิ่ง” หรือ “นำเข้า” ตามมาตรา 4(7) และ (8) แล้ว เป็นอำนาจของผู้ใดที่จะอนุญาตให้ส่งหรือนำเข้าซึ่งอาวุธปืนยาวหรือเครื่องกระสุนปืนจากโครงการดังกล่าว ระหว่างนายทะเบียนท้องที่ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2548 ข้อ 2 (1) คือ อธิบดีกรมการปกครองในเขตกรุงเทพมหานคร หรือนายทะเบียนท้องที่ตามประกาศกระทรวง มหาดไทย ลงวันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2548 ข้อ 2 (1) คือ อธิบดีกรมการปกครองในเขตกรุงเทพมหานครโดยความเห็นชอบจากรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ เนื่องจากการอนุญาตให้ส่งหรือนำเข้าซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน

ตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติอาวูรป็นฯ พ.ศ. 2490 เป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา 5(1) จะต้องเป็นเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 5(2) และจะต้องเป็นเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการออกคำสั่งทางปกครองในเรื่องนั้นตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

ประเด็นปัญหาดังกล่าวมีความเห็นในการตีความบทบัญญัติกฎหมายในเรื่องดังกล่าวเป็นสองแนวทาง ดังนี้

แนวทางที่หนึ่ง เป็นการตีความบทบัญญัติกฎหมายตามตัวอักษร ตามความในมาตรา 4 วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่า นายทะเบียนท้องที่มีอำนาจอนุญาตให้สั่งหรือนำเข้าซึ่งอาวูรป็นยาวหรือเครื่องกระสุนป็นเข้ามาในประเทศไทยเพื่ออนุมัติโครงการจัดหาอาวูรป็นยาว เพื่อเป็นสวัสดิการแก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นๆ โดยมอบหมายให้ผู้ประกอบการร้านค้าอาวูรป็นเป็นผู้สั่งหรือนำเข้าซึ่งอาวูรป็นยาวหรือเครื่องกระสุนป็นแทนเพื่อนำมาเป็นสวัสดิการให้แก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นๆ ที่มีความประสงค์ขออนุญาตมีและใช้อาวูรป็นยาวหรือเครื่องกระสุนป็นจากโครงการจัดหาอาวูรป็นยาวเพื่อสวัสดิการดังกล่าว โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติอาวูรป็นฯ พ.ศ. 2490 ประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2548 และคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 108/2535 ลงวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2535 ว่ามีอำนาจที่จะอนุญาตให้สั่งหรือนำเข้าซึ่งอาวูรป็นยาวหรือเครื่องกระสุนป็น เพื่อนำมาเป็นสวัสดิการแก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นๆ ที่มีความประสงค์ขออนุญาตมีและใช้อาวูรป็นยาวหรือเครื่องกระสุนป็นได้ เนื่องจากคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 108/2535 ลงวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2535 เป็นการสั่งห้ามบุคคลสั่งหรือนำเข้าซึ่งอาวูรป็นสั้นหรือเครื่องกระสุนป็นเท่านั้น ที่จะต้องได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่โดยขอความเห็นชอบรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติอาวูรป็น

แนวทางที่สอง เป็นการตีความบทบัญญัติกฎหมายตามความมุ่งหมายของบทบัญญัตินั้นๆ ตามความในมาตรา 4 วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าความมุ่งหมายหรือเจตนารมณ์อย่างไร ซึ่งพระราชบัญญัติอาวูรป็นฯ พ.ศ. 2490 นั้น เป็นกฎหมายที่กำหนดมาตรการในการควบคุมอาวูรป็นเป็นการเฉพาะซึ่งมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อควบคุมปริมาณและการใช้อาวูรป็นของประชาชนให้มีจำนวนจำกัด เพื่อการรักษาความสงบเรียบร้อยให้เกิดขึ้นในสังคม และความมั่นคงของประเทศ ดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติในมาตรา 6 มาตรา 55 มาตรา 56 มาตรา 57 และมาตรา 71 เป็นบทบัญญัติที่ออกมาเพื่อให้อำนาจรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติอาวูรป็นมีอำนาจหน้าที่ออกกฎกระทรวง คำสั่ง ระเบียบ ประกาศ รวมทั้งหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาวูรป็นหรือเครื่องกระสุนป็น ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นกฎกระทรวง คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ระเบียบกระทรวงมหาดไทย และประกาศกระทรวงมหาดไทยฉบับต่างๆ นั้นล้วนแต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติอาวูรป็นเป็นผู้ลงนามในกฎกระทรวง คำสั่ง ระเบียบ และประกาศ เหล่านั้น

สำหรับหลักกฎหมายเกี่ยวกับการอนุญาตให้มี ใ้ใช้ สั่ง หรือนำเข้า ซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนของต่างประเทศนั้น กรณีสหรัฐอเมริกา รัฐบัญญัติควบคุมอาวุธปืน 1968 (The Gun Control Act 1968) (GCA หรือ GCA 68) ถูกบัญญัติขึ้นโดยวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรของสหรัฐอเมริกา โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้ มาตรา 921 (9) คำว่า “ผู้นำเข้า” หมายถึงผู้ใดที่มีส่วนร่วมในธุรกิจนำเข้าหรือนำอาวุธปืนหรืออาวุธเข้ามาในสหรัฐอเมริกา เพื่อวัตถุประสงค์ในการขายหรือจำหน่าย และคำว่า “ผู้นำเข้าที่ได้รับใบอนุญาต” หมายถึง ผู้ซึ่งได้รับใบอนุญาตภายใต้บทบัญญัติของบทนี้ และ (4) การขออนุญาต มาตรา 923 (a) ไม่มีบุคคลใดจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับธุรกิจนำเข้า ผลิต หรือจัดจำหน่ายอาวุธปืน หรือนำเข้า ผลิต หรือจัดจำหน่ายกระสุนปืน จนกว่าจะได้มีคำขอและได้รับอนุญาตจากคณะรัฐมนตรี ดังนั้น บุคคลผู้มีอำนาจในการอนุญาตให้สั่งหรือนำเข้าซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนของสหรัฐอเมริกา คือ คณะรัฐมนตรีซึ่งถือว่ามีความรู้สูงมาก เพราะส่วนใหญ่แล้วประเทศอื่นๆ จะให้อำนาจรัฐมนตรีเท่านั้น ส่วนบุคคลผู้มีอำนาจในการอนุญาตให้มีและใช้นั้น สหรัฐอเมริกามีการปกครองโดยแบ่งออกเป็นมลรัฐจึงมีความแตกต่างกันไปในแต่ละมลรัฐ กรณีญี่ปุ่น พระราชบัญญัติควบคุมการครอบครองอาวุธปืนและดาบ 1958 มาตรา 8 (b) ได้กำหนดความหมายไว้ว่า บริษัทหรือบุคคลที่ได้รับใบอนุญาตเป็นหนังสือว่า การทำงานมีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้อาวุธปืน หากจะเลิกใช้งานอาวุธปืนที่ไม่สามารถใช้อิงกระสุนปืนหรือซิปนาวุธได้ จะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีของรัฐ ดังนั้น ในทำนองกลับกัน หากบุคคลผู้ใดจะสั่งหรือนำเข้าอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน จะต้องได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีของรัฐเช่นกัน ส่วนบุคคลผู้มีอำนาจในการอนุญาตให้บุคคลผู้ซึ่งต้องการครอบครองอาวุธปืนหรือดาบนั้น คือ คณะกรรมการด้านความปลอดภัยสาธารณะระดับจังหวัด ถือว่าญี่ปุ่นนั้นอนุญาตให้ประชาชนมีอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนไว้ในครอบครองได้เพื่อวัตถุประสงค์ในการกีฬา และการล่าสัตว์ ภายใต้กฎหมายที่ควบคุมอย่างเข้มงวด กรณีอังกฤษ พระราชบัญญัติอาวุธปืน ค.ศ. 1968 ซึ่งถือว่าเป็นพระราชบัญญัติกฎหมายแม่บทบัญญัติขึ้นมาเพื่อกำหนดระเบียบเพิ่มเติมเพื่อขยายความเกี่ยวกับการครอบครองและธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน ลักษณะอาวุธปืนต้องห้ามซึ่งหมายความรวมถึงอาวุธปืนและกระสุนปืนที่ครอบครองได้มา ผลิต ขาย หรือโอน จะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยของอังกฤษ ตามมาตรา 1(1) มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน ค.ศ. 1968 ดังนั้นอำนาจในการอนุญาตให้สั่งหรือนำเข้าซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนเข้ามาในอังกฤษจึงเป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ส่วนบุคคลผู้มีอำนาจในการออกใบอนุญาตปืนสั้นนั้นเป็นอำนาจของหัวหน้างานของตำรวจ กรณีสหพันธรัฐมาเลเซียนั้น กฎหมายเกี่ยวกับอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนของสหพันธรัฐมาเลเซีย บุคคลผู้มีอำนาจในการอนุญาตให้บุคคลผู้ยื่นคำขออนุญาตมีและพาอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน

ได้นั้น คือ อธิบดีกรมตำรวจสหพันธรัฐมาเลเซีย หรือเจ้าพนักงานตำรวจโดยความเห็นชอบของ อธิบดีกรมตำรวจสหพันธรัฐมาเลเซีย

ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากหลักกฎหมายของทั้งสี่ประเทศในประเด็นเกี่ยวกับบุคคลผู้มีอำนาจในการอนุญาตให้ส่งหรือนำเข้าซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนเข้ามาในประเทศนั้นส่วนใหญ่แล้วในต่างประเทศให้เป็นอำนาจของคณะรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี ส่วนประเด็นที่เกี่ยวกับบุคคลผู้มีอำนาจในการอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนนั้น กรณีสหรัฐอเมริกานั้นมีความแตกต่างกันในแต่ละมลรัฐ ส่วนในญี่ปุ่นให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการด้านความปลอดภัยสาธารณะระดับจังหวัด อังกฤษให้เป็นอำนาจของหัวหน้างานตำรวจ สหพันธรัฐมาเลเซียให้เป็นอำนาจของอธิบดีกรมตำรวจหรือเจ้าพนักงานตำรวจโดยความเห็นชอบของอธิบดีกรมตำรวจ

เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ประกอบมาตรา 4 มาตรา 6 มาตรา 8 มาตรา 55 มาตรา 56 มาตรา 57 และมาตรา 71 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 รวมทั้งกฎกระทรวง (พ.ศ. 2490) คำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 108/2535 ลงวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2535 คำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 260/2535 ลงวันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2535 คำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 289/2552 ลงวันที่ 8 กันยายน พ.ศ. 2552 ประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2548 ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 87/2557 ลงวันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2557 หลักกฎหมายจากพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 5(1)(2) และมาตรา 12 รวมทั้งหลักกฎหมายจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 4 มาตรา 1366 มาตรา 1367 และมาตรา 1369 นั้น ประกอบกับหลักกฎหมายต่างประเทศทั้งสี่ประเทศ ประกอบด้วยสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น อังกฤษ และสหพันธรัฐมาเลเซียแล้ว ผู้เขียนเห็นว่า ประเด็นปัญหาดังกล่าวมีความเห็นในการตีความบทบัญญัติกฎหมายในแนวทางที่สอง ซึ่งเป็นการตีความตามความมุ่งหมายของบทบัญญัตินั้นๆ ให้เป็นไปตามที่เจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ดังนั้น กรณีปัญหาดังกล่าว เห็นว่าเป็นการตีความบทบัญญัติกฎหมายขัดกับหลักความมุ่งหมายของบทบัญญัตินั้นๆ หรือเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ของประเทศไทย และหลักกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวของต่างประเทศอีกด้วย

เนื่องจากหลักกฎหมายต่างประเทศทั้งสี่ประเทศส่วนใหญ่บุคคลผู้มีอำนาจในการอนุญาตให้ส่งหรือนำเข้าซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนเป็นอำนาจของคณะรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีแล้วแต่กรณี ประเด็นปัญหาดังกล่าวควรเป็นอำนาจของนายทะเบียนท้องที่กรุงเทพมหานครในการอนุญาตให้ส่งหรือนำเข้าซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน เฉพาะกรณีบุคคลผู้ยื่นคำขออนุญาตนำเข้าอาวุธปืนยาวหรือเครื่องกระสุนปืนเข้ามาในประเทศไทยจำนวนเล็กน้อยเท่านั้นซึ่งถือว่าเป็นไปตามเจตนารมณ์ของคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 289/2552 ลงวันที่ 8 กันยายน พ.ศ. 2552 ประกอบกับคำสั่งกระทรวง

มหาไศยที่ 108/2535 ลงวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2535 หากเมื่อใดมีบุคคลผู้มีความประสงค์จะขอ อนุญาตมิและใช้ซึ่งอาวุธปืนยาวและเครื่องกระสุนปืน หรือนายทะเบียนท้องที่กรุงเทพมหานครอนุมัติ จัดหาโครงการดังกล่าวมีจำนวนอาวุธปืนยาวตั้งแต่จำนวน 50 กระบอกขึ้นไปถือว่าเป็นการใช้อำนาจใน การใช้ดุลพินิจในการอนุญาตให้ส่งหรือนำเข้าซึ่งอาวุธปืนยาวหรือเครื่องกระสุนปืนไปกระทบสิทธิ ผู้ประกอบร้านค้าอาวุธปืนตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 289/2552 ลงวันที่ 8 กันยายน พ.ศ. 2552 แล้ว ผู้เขียนเห็นว่า ควรขอความเห็นชอบต่อรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ดังนั้น กรณีที่ นายทะเบียนท้องที่กรุงเทพมหานครอนุมัติให้จัดหาโครงการดังกล่าวโดยไม่ขอความเห็นชอบต่อ รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ จึงทำให้มีปัญหาตามมาว่าการอนุมัติจัดหาโครงการดังกล่าว เป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา 5 (1) นายทะเบียนท้องที่กรุงเทพมหานครเป็นเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 5 (2) ประเด็นปัญหาสำคัญอยู่ที่ว่าเป็นเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการออกคำสั่งทางปกครองใน เรื่องดังกล่าว ตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 หรือไม่ เนื่องจากการใช้ดุลพินิจของฝ่ายปกครองจะต้องยึดหลักสำคัญสองประการ คือ ประการแรก หลัก ความชอบด้วยกฎหมายและประการที่สองหลักความเหมาะสมสอดคล้องกับความมุ่งหมายหรือ เจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 นั้นอีกด้วย ซึ่งเป็นหลักความชอบด้วยกฎหมาย ในหลักนิติรัฐ คือ การกระทำของรัฐทุกอย่างจะต้องมีกฎหมายให้อำนาจหรืออธิบายด้วยกฎหมายได้ รัฐจะต้องผูกพันกับกฎหมายและใช้อำนาจภายใต้กฎหมาย องค์กรเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองจึงไม่สามารถ กำหนดมาตรการทางกฎหมายใดๆ ให้ขัดต่อกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในบ้านเมืองได้ และหลักการที่สอง คือหลักไม่มีกฎหมายไม่มีอำนาจ กำหนดว่าองค์กรฝ่ายปกครองจะกระทำการใดได้ต่อเมื่อมีกฎหมาย มอบอำนาจให้แก่องค์กรฝ่ายปกครองในการกระทำนั้นๆ ในขณะที่หลักการกระทำทางปกครองต้อง ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นหลักการแรกเรียกร้องแต่เพียงให้องค์กรฝ่ายปกครองกระทำการอยู่ในกรอบ ของกฎหมายเท่านั้น ส่วนหลักที่สองนี้เรียกร้องยิ่งไปกว่านั้นกล่าวว่าคือการกระทำขององค์กร ฝ่ายปกครองซึ่งแสดงออกโดยองค์กรเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองต้องมีฐานทางกฎหมายรับรอง เหตุผล สนับสนุนหลักไม่มีกฎหมายไม่มีอำนาจอาจอธิบายได้โดยหลักประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา หลัก นิติรัฐ และหลักประกันสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน โดยมีหลักสำคัญๆ ดังนี้ กรณีแรกคือหลักการ ใช้ ดุลพินิจ การที่ฝ่ายนิติบัญญัติมอบอำนาจดุลพินิจให้ฝ่ายปกครองโดยการตรากฎหมาย เพื่อให้ฝ่าย ปกครองเลือกกระทำการใดหรือไม่กระทำการใดให้เหมาะสมกับสถานการณ์ภายในกรอบที่กฎหมาย กำหนดคนั้น หากดุลพินิจของฝ่ายปกครองกรณีกฎหมายกำหนดทางเลือกให้ฝ่ายปกครองใช้อำนาจโดย อิสระในการตัดสินใจว่า จะเลือกกระทำการใดในหลายอย่างซึ่งหากฝ่ายปกครองเลือกกระทำการ อย่างใด เพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์หรือความมุ่งหมายของกฎหมายโดยมีเหตุผลอันสมควรแล้ว การกระทำนั้นเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายทั้งสิ้น กรณีที่สองคือหลักพอสมควรแก่เหตุหรือ

หลักความได้สัดส่วน เป็นหลักการขั้นพื้นฐานของความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้อำนาจกับผู้ตกอยู่ภายใต้ อำนาจบังคับให้ผู้ใช้อำนาจจำกัดสิทธิและเสรีภาพของผู้ตกอยู่ภายใต้อำนาจของตนอย่างพอประมาณ หลักแห่งความได้สัดส่วนเป็นกฎหมายรัฐธรรมนูญที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร แม้รัฐธรรมนูญของประเทศต่างๆ จะไม่ได้บัญญัติหลักแห่งความได้สัดส่วนไว้เป็นลายลักษณ์อักษรแต่ถือว่าเป็นหลัก รัฐธรรมนูญทั่วไป และมีค่าบังคับเสมือนกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

กล่าวโดยสรุปการใช้อำนาจของทุกๆ องค์การของรัฐต้องคำนึงถึงหลักแห่งความได้สัดส่วน ซึ่งประกอบด้วยหลักความสัมฤทธิ์ผล หลักแห่งความจำเป็น และหลักความได้สัดส่วนในความหมาย อย่างแคบ หากการใช้อำนาจของฝ่ายปกครองไม่เป็นไปตามหลักใดหลักหนึ่งดังที่กล่าวมาแล้ว การใช้ อำนาจนั้นย่อมไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงกล่าวได้ว่าหลักแห่งความได้สัดส่วนเป็นข้อจำกัดของการใช้ อำนาจของฝ่ายปกครองซึ่งบังคับว่าก่อนจะใช้มาตรการใดตามกฎหมายที่กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของ ประชาชนต้องเป็นมาตรการที่สามารถดำเนินการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย ฉบับที่ให้ อำนาจไว้ไปได้โดยมีประสิทธิภาพที่สุด

ประเด็นปัญหาอีกกรณีหนึ่ง คือ ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นๆ ที่มีความประสงค์ขอ อนุญาตมิและใช้อาวุธปืนยาวและเครื่องกระสุนปืนจากโครงการดังกล่าว นั้น เป็นไปโดยถูกต้องชอบ ด้วยกฎหมายหรือไม่ ประกอบกับหากมีนายทะเบียนท้องถิ่นอื่นตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2548 อนุมัติจัดหาโครงการดังกล่าวเช่นเดียวกันนี้ทั่วประเทศ ผลกระทบ ที่ตามมาคืออาวุธปืนยาวหรือเครื่องกระสุนปืนอยู่ในประเทศไทยจำนวนมาก ซึ่งเป็นการขัด หลักความชอบด้วยกฎหมายตามพระราชอาวุธปืนที่ให้อำนาจรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติ อาวุธปืนมีอำนาจจำกัดจำนวนอาวุธปืนทุกชนิด ทุกขนาด ตามความในมาตรา 71 แห่งพระราชบัญญัติ อาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้เขียนเห็นว่า กรณีดังกล่าวเป็นการตีความบทบัญญัติกฎหมาย เกินอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนท้องถิ่นซึ่งขัดกับเจตนารมณ์หรือความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติ อาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับกรณีการส่งหรือนำเข้าซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่อง กระสุนปืนที่เพื่อให้ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นๆ มิและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน ดังกล่าวไปใช้ด้วยความไม่เหมาะสม อาจขัดเจตนารมณ์หรือความมุ่งหมายของกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เพราะอำนาจในเรื่องดังกล่าวควรเป็นอำนาจของรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ดังนั้น เห็นควรปรับปรุงแก้ไขมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน พ.ศ. 2490

ผู้เขียนขอเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาดังนี้

เพื่อให้มาตรการทางกฎหมายในปัญหาดังกล่าวมีความชัดเจนและรัดกุม สามารถควบคุมอาวุธปืนยาวและเครื่องกระสุนปืนให้สอดคล้องและถูกต้องตามเจตนารมณ์ในการรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคม และเพื่อให้การกระทำขององค์กรฝ่ายปกครองที่แสดงออกโดยองค์กรเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองมีกฎหมายรับรอง ซึ่งรวมทั้งการใช้อำนาจดุลพินิจในการอนุญาตให้มีและใช้ สิ่งหรือนำเข้า ซึ่งอาวุธปืนยาวหรือเครื่องกระสุนปืน ตามความในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายและมีความเหมาะสมสอดคล้องกับเจตนารมณ์หรือความมุ่งหมายของบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 เห็นควรปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

มาตรา .. ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 7/1 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490

“มาตรา 7/1 ประเภท ชนิด ขนาด และจำนวนของอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนที่จะส่งหรือนำเข้า เพื่อจัดหาโครงการอาวุธปืนเพื่อเป็นสวัสดิการแก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นๆ ที่มีความประสงค์ขออนุญาตมีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนจากโครงการดังกล่าว ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

เหตุผลในการยกร่างด้วยเหตุผลดังกล่าวมาแล้ว พระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 เป็นกฎหมายที่กำหนดมาตรการในการควบคุมอาวุธปืนเป็นการเฉพาะซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อควบคุมปริมาณและการใช้อาวุธปืนของประชาชนให้มีจำนวนจำกัด เพื่อการรักษาความสงบเรียบร้อยให้เกิดขึ้นในสังคมและความมั่นคงของประเทศ จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายระดับพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 โดยเพิ่มเป็นมาตรา 7/1 ดังกล่าว เพื่อวัตถุประสงค์ในการควบคุม ตรวจสอบอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนจากโครงการจัดหาอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนเพื่อเป็นสวัสดิการแก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นๆ ที่มีความประสงค์ขออนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนจากโครงการสวัสดิการดังกล่าว โดยให้ออกเป็นกฎกระทรวงเพื่าวางหลักเกณฑ์และวิธีการในการขออนุญาตให้มี ใช้ ส่ง หรือนำเข้า ซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน โดยเป็นอำนาจของรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ออกกฎกระทรวงโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี เพราะถือเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเกี่ยวกับความสงบสุขของสังคม

4.2 วิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการอนุญาตให้นิติบุคคลมีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน ตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490

มาตรา 9 บัญญัติว่า “ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนให้ออกให้บุคคล สำหรับใช้ในการป้องกันตัวหรือทรัพย์สินหรือในการกีฬาหรือยิงสัตว์

ใบอนุญาตนั้นให้ออกสำหรับอาวุธปืนแต่ละกระบอก”

เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 เห็นว่า ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนให้ออกให้แก่บุคคล ซึ่งคำว่าบุคคลในความหมายดังกล่าว หมายถึงบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลนั้นด้วย⁶ ตามหนังสือสั่งการของกรมการปกครองที่ มท 0307.4/19473 ลงวันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550

กรณีคำว่า “บุคคลธรรมดา” นั้น มาตรา 15 วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า “สภาพบุคคลย่อมเริ่มแต่เมื่อคลอดแล้วอยู่รอดเป็นทารกและสิ้นสุดลงเมื่อตาย...”

กรณีคำว่า “นิติบุคคล” นั้น มาตรา 65 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า “นิติบุคคลจะมีขึ้นได้ก็แต่ด้วยอาศัยอำนาจแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น” มาตรา 66 บัญญัติว่า “นิติบุคคลย่อมมีสิทธิและหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นภายในขอบแห่งอำนาจหน้าที่หรือวัตถุประสงค์ดังได้บัญญัติหรือกำหนดไว้ในกฎหมาย ข้อบังคับ หรือตราสารจัดตั้ง” มาตรา 67 บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับมาตรา 66 นิติบุคคลย่อมมีสิทธิและหน้าที่เช่นเดียวกับบุคคลธรรมดา เว้นแต่สิทธิและหน้าที่ซึ่งโดยสภาพจะพึงมีพึงเป็นได้เฉพาะแก่บุคคลธรรมดาเท่านั้น” และมาตรา 70 บัญญัติว่า “นิติบุคคลต้องมีผู้แทนคนหนึ่งหรือหลายคนทั้งนี้ตามกฎหมาย ข้อบังคับ หรือตราสารจัดตั้งจะได้กำหนดไว้ และความในวรรคสองบัญญัติว่า “ความประสงค์ของนิติบุคคลย่อมแสดงออกโดยผู้แทนนิติบุคคล”

ดังนั้น บุคคลผู้มีสิทธิยื่นคำขออนุญาตให้นายทะเบียนท้องที่ออกใบอนุญาตให้ซื้ออาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน (แบบ ป.3) หรือออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน (แบบ ป.4) ตามมาตรา 13 ประกอบกับมาตรา 23 (2) แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 นั้น มีสิทธิยื่นคำขอทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล สำหรับบุคคลธรรมดานั้นเป็นเรื่องเฉพาะตัวบุคคลว่ามีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กฎหมายบัญญัติไว้หรือไม่อย่างไร แต่กรณีของนิติบุคคลนั้นจะต้องพิจารณาตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือกฎหมายอื่น ดังที่ได้ยกกล่าวไว้ในมาตรา 65 มาตรา 66 มาตรา 67 และมาตรา 70 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทั้งนี้ กรณี

⁶จาก คู่มือปฏิบัติงานอาวุธปืน พ.ศ. 2555 เล่มที่ 4 ฉบับรวมกฎหมายอาวุธปืนและหนังสือสั่งการ (น.61), โดย กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2555, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อสาธิตวิทยาดินแดน.

จะเป็นนิติบุคคลหรือไม่นั้นต้องพิจารณาตามบทบัญญัติของมาตรา 65 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

บทบัญญัติในมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ได้กำหนดไว้ชัดเจนว่า ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน (แบบ ป.4) นั้น นายทะเบียนท้องที่จะออกให้ได้สามกรณีเท่านั้น คือ 1. ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนเพื่อใช้ในการป้องกันตัวหรือทรัพย์สิน 2. ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนเพื่อใช้ในการกีฬา และ 3. ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนเพื่อใช้ในการยิงสัตว์ ทั้งนี้ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนดังกล่าวทั้งสามกรณีนี้นั้นมีอายุตลอดเวลาที่ผู้รับใบอนุญาตเป็นเจ้าของอาวุธปืนนั้นตามความในมาตรา 23 (3) สำหรับกรณีที่สามใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนเพื่อใช้ในการยิงสัตว์นั้น ผู้เขียนมีความเห็นว่า ควรยกเลิกกรณีสำหรับใช้ในการยิงสัตว์ เนื่องจากกฎหมายฉบับดังกล่าวได้บัญญัติตั้งแต่ปี พ.ศ. 2490 ซึ่งในขณะนั้นเป็นที่ทราบกันดีว่า สัตว์มีอยู่จำนวนมาก และในส่วนของสัตว์ป่าได้มีการล่ากันเพื่อเป็นอาหาร เพื่อการกีฬา และเพื่อการค้าทั้งในประเทศและต่างประเทศ ต่อมาเมื่อมีประชากรเพิ่มขึ้น การบุกรุกป่าเพื่อทำกินมีมากขึ้น จึงทำให้สัตว์ถูกคุกคามและลดจำนวนลงอย่างรวดเร็ว จนบางชนิดได้สูญพันธุ์ไปจากประเทศไทย ดังนั้น เพื่อเป็นการเร่งรัดการขยายพันธุ์สัตว์ป่าและสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า รวมทั้งประเทศไทยได้ทำความตกลงระหว่างประเทศในการที่จะร่วมมือเพื่อสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าของท้องถิ่นอันเป็นทรัพยากรที่สำคัญของโลก จึงได้กำหนดมาตรการทางกฎหมายในการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ซึ่งในปัจจุบัน คือ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 อีกทั้งเมื่อวันที่ 27 ธันวาคม พ.ศ. 2557 ได้มีการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ให้สัตว์ได้รับการคุ้มครองตามธรรมชาติของสัตว์อย่างเหมาะสม และข้อเท็จจริงในปัจจุบันไม่มีการขออนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนในเหตุนี้ต่อนายทะเบียนท้องที่ต่างๆ ในอนาคตจึงควรเสนอปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา 9 ดังกล่าว ให้นายทะเบียนท้องที่มีอำนาจออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนให้แก่บุคคลเฉพาะในการป้องกันตัวหรือทรัพย์สิน หรือเพื่อการกีฬาเท่านั้น อนึ่งความในวรรคสองของมาตรา 9 ยังมีช่องว่างของกฎหมายในเรื่องบัญญัติการออกใบอนุญาตเช่นกัน คือ “ใบอนุญาตนั้นให้ออกสำหรับอาวุธปืนแต่ละกระบอก” ปรากฏว่าในกฎกระทรวง ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2491) ข้อ 1 กำหนดว่า “ส่วนของอาวุธปืนซึ่งจะกล่าวต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นอาวุธปืนตามความในมาตรา 4(1) คือ 1. ลำกล้อง 2. เครื่องลูกเลื่อนหรือส่วนประกอบสำคัญของเครื่องลูกเลื่อน 3. เครื่องลั่นไกหรือส่วนประกอบสำคัญของเครื่องลั่นไกและ 4. เครื่องส่งกระสุนของกระสุน หรือส่วนประกอบสำคัญของสิ่งเหล่านี้ จึงมีการตีความว่า หนึ่งลำกล้องเท่ากับอาวุธปืน

หนึ่งกระบอก ร้านค้าอาวุธปืนส่งหรือนำเข้าลำกล้องจำนวนเท่าใดให้นับเป็นโคว้าของอาวุธปืนนั้นด้วย ดังนั้น ผู้ใดซื้อลำกล้องเพิ่มก็ต้องยื่นขอออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนด้วย ถ้ามีอาวุธปืนกระบอกแต่มีหลายลำกล้อง โดยไม่ขอออกใบอนุญาตให้ครบจะต้องมีความผิดฐานมีและใช้อาวุธปืนโดยไม่มีใบอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่ ดังนั้น ในเรื่องดังกล่าวในอนาคตควรปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมให้มีความสมบูรณ์สอดคล้องกันระหว่างพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 กับกฎกระทรวงฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2491) ต่อไป

กรณีตามบทบัญญัติมาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 นั้น เป็นบทบัญญัติที่ห้ามมิให้บุคคลผู้เป็นเจ้าของอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน จำหน่ายอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนให้แก่บุคคลผู้ไม่ได้รับใบอนุญาตให้ซื้อหรือมีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนจากนายทะเบียนท้องที่ ทั้งนี้ถือว่าเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายอาวุธปืนที่เป็นกฎหมายเฉพาะซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อควบคุมปริมาณและการใช้อาวุธปืนของประชาชนให้มีจำนวนจำกัดเพื่อการรักษาความสงบเรียบร้อยให้เกิดขึ้นในสังคมและความมั่นคงของประเทศจะนำบทบัญญัติในมาตรา 458 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับมิได้เพราะเป็นกฎหมายทั่วไป ซึ่งความในมาตรา 458 บัญญัติว่า “กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ขายนั้นยอมโอนไปยังผู้ซื้อตั้งแต่วันที่เมื่อได้ทำสัญญาซื้อขายกัน” ดังนั้น ตามบทบัญญัติมาตรา 458 กรรมสิทธิ์ในการซื้อขายทรัพย์สินจะโอนไปยังผู้ซื้อทันที แต่กรณีนี้จะนำมาใช้บังคับกับเรื่องการจำหน่าย ซื้อขายอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนมิได้ถึงแม้จะทำสัญญาซื้อขายกันแล้วก็ตาม กรรมสิทธิ์ในอาวุธปืนก็ยังไมโอนไปยังผู้ซื้อจนกว่าจะปฏิบัติตามบทบัญญัติมาตรา 7 มาตรา 13 และมาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ให้เสร็จสมบูรณ์เสียก่อน

สำหรับแนวความคิดในการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินในเรื่องการมีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนนั้น ถือว่าเป็นสิทธิของประชาชนชาวไทยที่ควรได้รับความรับรองคุ้มครองสิทธิในเรื่องดังกล่าวตามบทบัญญัติมาตรา 4 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับชั่วคราว พ.ศ. 2557 เนื่องจากเป็นสิทธิที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งเพราะอาวุธปืนเป็นอาวุธที่มีความร้ายแรงโดยสภาพมีทั้งคุณประโยชน์และโทษหลายประการ เมื่อมีความจำเป็นที่รัฐต้องให้สิทธิแก่ประชาชนชาวไทยมีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนได้ แต่รัฐต้องกำหนดมาตรการควบคุมเพื่อความสงบเรียบร้อยของสังคม แต่ทั้งนี้ในจำกัดสิทธิของประชาชนต้องเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้โดยมีหลักการคือการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สิน สิทธิในทรัพย์สินเป็นเรื่องของกฎหมายเอกชนโดยมีแนวความคิดเสรีนิยมได้เรียกร้องให้รัฐคุ้มครองทรัพย์สินของเอกชน รัฐจะละเมิดในทรัพย์สินของเอกชนมิได้ เพราะสิทธิในทรัพย์สินเป็นสิทธิในฐานะสิทธิขั้นพื้นฐานมาจากผลของทฤษฎีกฎหมายธรรมชาติและทฤษฎีเสรีนิยมประชาธิปไตย ปรากฏให้เป็นในเอกสารสำคัญทางการเมืองต่างๆ

คือ Magna Carta ของชาวอังกฤษ Bill of Rights ของชาวฝรั่งเศส หรือสิทธิในทรัพย์สินเป็นหลักกรรมสิทธิ์ในรัฐเสรีประชาธิปไตย ในบรรดาสิทธิในทรัพย์สินนั้นกรรมสิทธิ์ถือได้ว่าเป็นสิทธิในทรัพย์สินซึ่งศักดิ์สูงสุดเหนือทรัพย์สินนั้น กรรมสิทธิ์ได้รับการยืนยันอย่างหนักแน่นในยุคเสรีนิยม หลักกรรมสิทธิ์มีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ (1) ผู้ทรงกรรมสิทธิ์ ได้แก่ เอกชนทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล (2) วัตถุประสงค์ของกรรมสิทธิ์ ได้แก่ ตัวทรัพย์ และ (3) ขอบเขตของกรรมสิทธิ์ ซึ่งมีการพัฒนาแนวความคิดทางสังคมจากปัจเจกชนนิยมไปสู่แนวความคิดที่มุ่งประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม อันนำไปสู่การจำกัดการใช้กรรมสิทธิ์ เช่น เวณกิน การจำกัดสิทธิในทรัพย์สินมีแนวความคิดทั่วไปเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิเสรีภาพเพื่อประโยชน์สาธารณะที่จะต้องดำรงและรักษาไว้ ซึ่งความสงบเรียบร้อยของสังคม นั่นก็คือการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนหรือแนวความคิดในการจำกัดกรรมสิทธิ์ทรัพย์สินของเอกชน เพื่อรักษาไว้เพื่อประโยชน์ของสังคมโดยรวม รัฐจึงมีมาตรการในการควบคุมหรือจำกัดสิทธิในทรัพย์สินได้ ดังเช่นกรณีการอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนของบุคคลและนิติบุคคล รัฐจึงมีมาตรการในเรื่องดังกล่าวได้ว่ามีความจำเป็นเหมาะสมที่จะอนุญาตให้มีหรือใช้อาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนหรือไม่

กรณีตามบทบัญญัติมาตรา 59 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 นั้น เป็นบทบัญญัติที่ห้ามมิให้โอนอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดให้แก่ผู้มิได้รับใบอนุญาต ซึ่งก็มีหลักการเช่นเดียวกันกับมาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ดังนั้น จะนำบทบัญญัติมาตรา 458 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับมิได้เช่นเดียวกัน เพียงแต่มีความแตกต่างๆ กันระหว่างมาตรา 34 กับมาตรา 59 กรณีตามมาตรา 34 นั้น ห้ามจำหน่ายอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน ส่วนมาตรา 59 นั้น ห้ามโอนอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน

กรณีตามบทบัญญัติมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 นั้น เป็นบทบัญญัติที่ออกมารองรับบทบัญญัติมาตรา 9 มาตรา 23 มาตรา 34 และมาตรา 59 ซึ่งบัญญัติว่า “ใบอนุญาตที่ออกให้ตามความในพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้ได้เฉพาะตัวผู้รับใบอนุญาต” ทั้งนี้จะต้องมีความสัมพันธ์กับบทบัญญัติในมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ซึ่งเป็นเรื่องคุณสมบัติของบุคคลผู้ยื่นคำขออนุญาตซื้ออาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน หรือขออนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนว่าต้องห้ามมิให้นายทะเบียนท้องที่ตามมาตรา 7 ออกใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 หรือไม่

กรณีตามบทบัญญัติในมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 นั้น บัญญัติว่า “บุคคลใดมีความประสงค์ให้ผู้อื่นมีและใช้อาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนสำหรับรักษาทรัพย์สินของตนเอง อันจักต้องใช้ให้ผู้อื่นดูแลหรือจำต้องส่ง นำเข้า หรือซื้ออาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนเพื่อความประสงค์เช่นว่านั้น อาจขอรับหนังสืออนุญาตพิเศษจากนายทะเบียนท้องที่ที่บุคคลนั้นมีถิ่น

ที่อยู่ หนังสืออนุญาตนี้นายทะเบียนจะออกให้ได้แต่โดยอนุมัติของเจ้าพนักงานซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งไว้” และความในวรรคสองบัญญัติว่า “ผู้รับมอบอาวรุป็นตามความในวรรคก่อน ต้องเป็นผู้ไม่ต้องห้ามตามมาตรา 13”

เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติมาตรา 14 ดังกล่าว เห็นว่าจำเป็นต้องเป็นทรัพย์สินของผู้ได้รับในอนุญาตเองเท่านั้น⁷ไม่รวมถึงการรักษาทรัพย์สินของผู้อื่นด้วยตามหนังสือสั่งการกระทรวงมหาดไทย ค่วนที่ สุด ที่ มท 0211/18172 ลงวันที่ 13 พฤศจิกายน พ.ศ. 2535 ซึ่งกรณีเป็นทรัพย์สินของผู้อื่นที่ไม่ใช่ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา 9 นั้น เป็นช่องว่างของบทบัญญัติกฎหมายที่ยังมีความล้าหลัง ไม่ทันสมัย เนื่องจากในปัจจุบันมีผู้ประกอบการอาชีพซึ่งต้องดำเนินธุรกิจในการขนส่งเงินจำนวนมากหรือทรัพย์สินมีค่าและหรือรักษาความปลอดภัยให้แก่ทรัพย์สินของผู้อื่นก็ควรจะมีสิทธิยื่นขอรับหนังสืออนุญาตพิเศษให้มีและใช้อาวรุป็นและเครื่องกระสุนปืนได้ ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน เห็นควรปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมในบทบัญญัติของมาตรา 14 ใหม่ เพื่ออุดช่องว่างทางกฎหมายมิให้บุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 13 อาศัยช่องว่างทางกฎหมายดำเนินการขออนุญาตมีและใช้อาวรุป็นและเครื่องกระสุนปืนในนามนิติบุคคล

กรณีสถานะทางกฎหมายของหนังสือเวียนของประเทศไทยนั้น โดยสภาพของหนังสือเวียนนี้ไม่ก่อให้เกิดผลในทางกฎหมายโดยตรง จึงไม่เป็นนิติกรรมทางปกครอง กรณีหนังสือเวียนประเภทนี้เจ้าหน้าที่จะอ้างเป็นฐานในการออกคำสั่งทางปกครองไม่ได้ และเอกชนที่ถูกกระทบสิทธิก็ไม่อาจอ้างอิงหรือฟ้องร้องให้เพิกถอนหนังสือเวียนได้โดยตรง หนังสือเวียนที่ผู้บังคับบัญชาได้จัดทำขึ้นเพื่อวางแผนทางปฏิบัติให้แก่ผู้ได้บังคับบัญชาถือถือในการบังคับการตามกฎหมายให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน กรณีนี้ถือว่าเป็นขั้นตอนการดำเนินการภายในของหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังจะเห็นได้จากคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.473/2556 คดีหมายเลขดำที่ อ.277/2552 ที่ได้วางแผนทางเกี่ยวกับเรื่องหนังสือเวียนดังกล่าวสำหรับสถานะของหนังสือเวียนในสาธารณรัฐฝรั่งเศสนั้น โดยสรุปหนังสือเวียนไม่ได้เพิ่มเติมอะไรต่อความชอบด้วยกฎหมายที่มีอยู่เดิม หนังสือเวียนมิใช่ที่มาและบ่อเกิดของความชอบด้วยกฎหมายแต่เป็นเพียงที่มาหรือบ่อเกิดของหน้าที่ผู้ได้บังคับบัญชาที่จะต้องเคารพเชื่อฟังภายในกรอบของฝ่ายปกครอง หนังสือเวียนจึงเป็นเพียงตัวอย่างที่เด่นชัดที่สุดของมาตรการภายในรวมทั้งแนวคำวินิจฉัยของศาลมิได้ถือปฏิบัติกับหนังสือเวียนหรือคำสั่งของหน่วยงานทุกอย่างในแนวทางเดียวกันหมด กล่าวคือ (1) หนังสือเวียนอาจได้รับการวิเคราะห์ว่าเป็นคำสั่งที่มีผลบังคับได้เองหรือไม่ก็ได้

⁷จาก คู่มือปฏิบัติงานอาวุธปืน พ.ศ. 2548 เล่มที่ 2 ฉบับรวมหนังสือสั่งการ (น.101-102), โดยกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2548, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อสาธิตการพิมพ์.

แล้วแต่กรณี (2) แนวคำวินิจฉัยของศาลในปัจจุบันแยกกรณีระหว่างหนังสือเวียนที่มีลักษณะเป็นการอธิบายหรือตีความและหนังสือเวียนที่เป็นการวางกฎ ข้อบังคับ หนังสือเวียนประการแรกเท่านั้นที่มีลักษณะเป็นมาตรการภายในส่วนหนังสือเวียนประการที่สองมีลักษณะเป็นกฎ ข้อบังคับ กล่าวโดยสรุปได้ว่า ราชฎรมีสภาพของหนังสือเวียนที่ชอบด้วยกฎหมายขึ้นอ้างอิงกับฝ่ายปกครองหรือศาล เพื่อโต้แย้งคำสั่งหรือคำวินิจฉัยของฝ่ายปกครองที่ไม่สอดคล้องกับหนังสือเวียนดังกล่าวได้ เพื่อเรียกร้องว่าคำสั่งหรือคำวินิจฉัยของศาลที่กำลังจะออกมานั้นจะต้องเป็นไปโดยไม่ขัดแย้งกับหนังสือเวียนดังกล่าวหรืออีกนัยหนึ่งคือฝ่ายปกครองถูกขัดโดยแนวปฏิบัติของตนที่ได้รับการเปิดเผยต่อสาธารณชน ส่วนกรณีสถานะหนังสือเวียนในอังกฤษนั้น ส่วนราชการต่างๆ ได้มีการออกหนังสือเวียนไปยังหน่วยงานต่างๆ เป็นจำนวนมาก โดยหนังสือเวียนดังกล่าวมีลักษณะเป็นการติดต่อกันระหว่างบุคคลในตัวหนังสือเวียนเองไม่ได้ระบุอะไรเกี่ยวกับสถานะทางกฎหมาย หรือผลทางกฎหมาย หนังสือเวียนเป็นเจ้าเรื่องราวหรืออธิบายวัตถุประสงค์ของกฎหมายใหม่ การแจ้งเรื่องราวเป็นเรื่องเกี่ยวกับนโยบายของรัฐที่เรียกร้องให้หน่วยงานต่างๆ ปฏิบัติตาม ซึ่งเรื่องนี้ไม่ได้ก่อให้เกิดสิทธิหน้าที่ตามกฎหมายแต่อย่างใด

ดังนั้น หนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทยฉบับดังกล่าว เป็นเพียงหนังสือเวียนและแนวทางปฏิบัติราชการเพื่อให้เกิดความคล่องตัวและประโยชน์ในการดำเนินการบริการสาธารณะและการบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปโดยความสะดวก เรียบร้อย และเป็นระเบียบแบบแผนเดียวกันในการปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองเท่านั้น มิได้เป็นกฎข้อบังคับที่จะใช้บังคับก่อให้เกิดผลในทางกฎหมายโดยตรง จึงไม่เป็นนิติกรรมทางปกครองที่จะอ้างมาเป็นฐานในการออกคำสั่งทางปกครองได้

สำหรับเจ้าพนักงานซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งนั้นต้องไปพิจารณาตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2548 ข้อ 3 กำหนดว่า ผู้ดำรงตำแหน่งต่อไปนี้เป็นเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจอนุมัติการออกหนังสืออนุญาตพิเศษตามมาตรา 14 คือ 1. ปลัดกระทรวงมหาดไทยในเขตกรุงเทพมหานคร และ 2. ผู้ว่าราชการจังหวัดในเขตจังหวัดอื่น

กรณีคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 759/2494 ลงวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2494 นั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 6 และมาตรา 71 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 จึงออกคำสั่งวางระเบียบเพื่อปฏิบัติการเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตอาวุธปืนส่วนบุคคล ซึ่งในข้อ 12 เป็นเรื่องการพิจารณาคุณสมบัติของบุคคลผู้ยื่นคำขอใบอนุญาตให้ซื้ออาวุธปืนและกระสุนปืน (แบบ ป.3) หรือใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน (แบบ ป.4) ตามมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ส่วนข้อ 13 เป็นเรื่องการพิจารณาว่าการออกใบอนุญาตให้เอกชนมีอาวุธปืนเป็นการพิจารณาตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ

พ.ศ. 2490 ซึ่งมีวัตถุประสงค์ไว้เพื่อป้องกันตัวหรือทรัพย์สิน ในการกีฬา หรือการยิงสัตว์ ควรระลึกถึงหลักสำคัญดังนี้ ก. การมีเพื่อป้องกันตัวหรือทรัพย์สินต้องเป็นผู้มีหน้าที่เกี่ยวกับการปราบปราม เช่น ข้าราชการ ผู้มีหน้าที่ออกตรวจจับกุมโจร ผู้ร้าย หรือถ้าเป็นเอกชนต้องเป็นผู้มีทรัพย์สินสมบัติมากพอสมควรที่จะต้องมีอาวุธปืนไว้เพื่อป้องกันตัวหรือทรัพย์สินเป็นต้น ทั้งนี้ ให้ใช้ดุลพินิจพิจารณาตามสมควรแก่ฐานะของผู้ขอเป็นรายๆ ไป ข. การมีเพื่อกีฬา หรือยิงสัตว์ก็ต้องเป็นนักกีฬาล่าสัตว์ และมีโอกาสที่จะนำอาวุธปืนไปใช้ในการล่าสัตว์ ซึ่งส่วนมากต้องมีฐานะดี หรือมีเงินก็ต้องเป็นพรานชาวป่าอยู่แล้วตามปกติและหากการขออนุญาตโดยมีความมุ่งหมายดังกล่าวนี้ก็ควรอนุญาตเป็นยาว ข้อ 14 การพิจารณาออกใบอนุญาตสำหรับกระสุนปืนต้องสอบให้ทราบว่าผู้ขออนุญาตมีอาวุธปืนซึ่งใช้กับกระสุนปืนที่ขออนุญาตหรือไม่ หากไม่มีก็ออกใบอนุญาตให้ไม่ได้ และข้อ 16 ในกรณีที่ขออนุญาตเพื่อให้ผู้อื่นมีและใช้อาวุธปืน เพื่อรักษาทรัพย์สินตามมาตรา 14 ให้นายทะเบียนท้องที่ขอรับอนุมัติต่ออธิบดีกรมตำรวจ (ปัจจุบันเป็นปลัดกระทรวงมหาดไทย) หรือข้าหลวงประจำจังหวัดทุกเรื่อง ทุกราย เมื่อได้รับอนุมัติแล้วจึงให้ออกหนังสืออนุญาตให้ตามแบบท้ายคำสั่งนี้

ดังนั้น จึงเห็นว่าคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 674/2490 ลงวันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2490 ออกมาเพื่อรองรับเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติตามมาตราต่างๆ ของพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 เพื่อให้การใช้อำนาจตามกฎหมายของผู้มีอำนาจหน้าที่ในเรื่องดังกล่าวเป็นไปในแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสม

สำหรับคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 759/2494 ลงวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2494 นั้น โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงได้ออกคำสั่งดังกล่าวเพื่อวางระเบียบเพิ่มเติมเพื่อปฏิบัติการเกี่ยวกับการพิจารณาออกใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนเป็นไปโดยรอบคอบรัดกุมยิ่งขึ้น ข้อ 1 กำหนดว่า เรื่องการขออนุญาตมีอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนของบุคคลนั้น ก่อนจะพิจารณาออกใบอนุญาตให้ต้องทำการสอบสวนพิจารณาตามคำสั่งกระทรวง มหาดไทยที่ 674/2490 ลงวันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2490 ข้อ 12 ข้อ 13 และข้อ 14 ให้ครบถ้วนก่อนทุกราย และข้อ 4 กำหนดว่า การพิจารณาออกใบอนุญาตสำหรับเครื่องกระสุนปืนของบุคคลนั้น ต้องสอบให้ทราบว่าผู้ขออนุญาตมีอาวุธปืนซึ่งใช้กับกระสุนปืนที่ขออนุญาตหรือไม่ หากไม่มีห้ามออกใบอนุญาตให้ ถ้ามีและจะอนุญาตก็ต้องสอบว่ามีเหตุผลและความจำเป็นเพียงใด

ดังนั้น กรณีตามกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืนและในส่วนที่เกี่ยวข้องระบุไว้ชัดเจนว่า การออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนให้ออกแก่บุคคลที่มีคุณสมบัติไม่ต้องห้ามตามมาตรา 13 โดยกฎหมายยังห้ามมิให้จำหน่ายหรือโอนอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนให้แก่ผู้ไม่ได้

รับใบอนุญาตตามมาตรา 34 และมาตรา 59 อีกทั้งมาตรา 58 ยังได้ระบุกำกับอีกว่าใบอนุญาตที่ออกตามกฎหมายอาวรูปินให้ใช้ได้เฉพาะคือผู้รับใบอนุญาต หรือแม้แต่การขอรับหนังสืออนุญาตพิเศษจากนายทะเบียนท้องที่โดยอนุมัติของเจ้าพนักงานซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งไว้ ตามมาตรา 14 กฎหมายระบุไว้ชัดเจนว่า บุคคลผู้รับมอบอาวรูปินตามมาตรา 14 วรรคหนึ่งจะต้องเป็นบุคคลผู้ไม่ต้องห้ามตามมาตรา 13

ดังที่กล่าวมาแล้วในบทบัญญัติมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติอาวรูปินฯ พ.ศ. 2490 กรณีที่นิติบุคคลขออนุญาตให้มีและใช้อาวรูปินและเครื่องกระสุนปืน ตามมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติอาวรูปินฯ พ.ศ. 2490 จะต้องขออนุญาตเพื่อป้องกันทรัพย์สินของตนเองโดยผู้แทนนิติบุคคลตามมาตรา 67 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และเมื่อนายทะเบียนท้องที่พิจารณาแล้วเห็นว่านิติบุคคลนั้นมีคุณสมบัติไม่ต้องห้ามตามมาตรา 13 มีวัตถุประสงค์ดังที่ได้กล่าวมาแล้วตามมาตรา 14 จะออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวรูปินและเครื่องกระสุนปืนให้แก่นิติบุคคลผู้ยื่นคำขออนุญาตตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติอาวรูปินฯ พ.ศ. 2490

กรณีสำคัญอีกประเด็นหนึ่งคือกรณีที่นิติบุคคลยื่นคำขออนุญาตมีและใช้อาวรูปินและเครื่องกระสุนปืน เพื่อป้องกันทรัพย์สินของนิติบุคคลตามมาตรา 13 และมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติอาวรูปินฯ พ.ศ. 2490 ซึ่งนายทะเบียนท้องที่ขอที่จะออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวรูปินและเครื่องกระสุนปืนตามมาตรา 9 ได้ เพราะขออนุญาตเพื่อป้องกันทรัพย์สินของนิติบุคคลนั้น แต่กรณีที่นิติบุคคลขออนุญาตมีและใช้อาวรูปินและเครื่องกระสุนปืน เพื่อใช้ในกิจการของบริษัทหรือวัตถุประสงค์ของบริษัทนั้น ไม่ต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา 9 เพราะมิใช่เพื่อป้องกันทรัพย์สินของนิติบุคคล นายทะเบียนท้องที่ตามมาตรา 7 จึงออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวรูปินและเครื่องกระสุนปืนให้ไม่ได้ และจะขออนุญาตพิเศษตามความในมาตรา 14 ไม่อาจนำมาพิจารณาได้เช่นกัน เนื่องจากการขออนุญาตพิเศษตามมาตรา 14 นี้ บุคคลผู้ยื่นคำขอรับหนังสืออนุญาตพิเศษจากนายทะเบียนท้องที่ จะต้องได้รับอนุญาตให้มีและใช้อาวรูปินตามมาตรา 9 ก่อน สรุป คือว่าบุคคลผู้ใดจะขอใช้สิทธิตามมาตรา 14 จะต้องมิใช่ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวรูปินและเครื่องกระสุนปืนแล้ว จึงจะมีสิทธิขอตามมาตรา 14 ได้ ทั้งนี้ เป็นไปตามหนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทย ค่วนที่สุด ที่ มท 0211/18172 ลงวันที่ 13 พฤศจิกายน พ.ศ. 2535 ซึ่งหนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทยฉบับดังกล่าวเป็นเพียงหนังสือเวียนและแนวทางปฏิบัติราชการ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและประโยชน์ในการดำเนินการบริการสาธารณะและการบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปโดยความสะดวก เรียบร้อย และเป็นระเบียบแบบแผนของทางราชการเดียวกันในการปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองเท่านั้น มิได้เป็นกฎข้อบังคับที่จะใช้บังคับก่อให้เกิดผลทางกฎหมายโดยตรง จึงไม่เป็นนิติกรรมทางปกครอง

ที่จะอ้างมาเป็นฐานในการออกคำสั่งทางปกครองได้ ส่วนปัญหาเหล่านี้สำหรับกรณีตามมาตรา 14 นั้นได้อธิบายถึงความล้มเหลวไม่ทันสมัย เห็นควรปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในมาตราดังกล่าว เพื่อให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

สำหรับหลักกฎหมายเกี่ยวกับการอนุญาตให้นิติบุคคลมีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนของต่างประเทศนั้น

กรณีของสหรัฐอเมริกา รัฐบัญญัติควบคุมอาวุธปืน 1968 (The Gun Control Act 1968) (GCA 68) ถูกบัญญัติขึ้นโดยวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรของสหรัฐอเมริกา โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้ 1) วัตถุประสงค์ของรัฐบัญญัตินี้ มาตรา 101 สถานิติบัญญัติได้ประกาศว่าวัตถุประสงค์ของรัฐบัญญัตินี้คือเพื่อสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมายกลาง กฎหมายมลรัฐ และกฎหมายท้องถิ่นในการต่อต้านอาชญากรรมและความรุนแรง รัฐบัญญัติฉบับนี้ไม่ได้มีวัตถุประสงค์ที่จะเพิ่มภาระหรือเพิ่มข้อจำกัดแก่ผู้เคารพกฎหมายในการขอมิ ครอบครอง หรือใช้อาวุธปืนในการล่าสัตว์ การกีฬา การป้องกันตัว หรือกิจกรรมอื่นที่ชอบด้วยกฎหมาย และรัฐบัญญัตินี้ไม่ได้มีวัตถุประสงค์ที่จะกีดกันหรือจำกัดการเป็นเจ้าของหรือใช้อาวุธปืนโดยชอบด้วยกฎหมายหรือเป็นส่วนหนึ่งของข้อบังคับของกฎหมายกลางในกิจกรรมหรือข้อบังคับใด นอกจากว่าจะมีเหตุจำเป็นที่จะส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมาย ดังนั้น กฎหมายของสหรัฐอเมริกาจะออกใบอนุญาตให้มิและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนได้สี่กรณีด้วยกัน คือ 1. ในการล่าสัตว์ 2. การกีฬา 3. การป้องกันตัว และ 4. กิจกรรมอื่นที่ชอบด้วยกฎหมาย ส่วนกรณีที่นิติบุคคลขออนุญาตให้มิและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนนั้น (4) การขออนุญาต มาตรา 923 (B) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาวุธปืน 1968 กำหนดว่าผู้ขอรวมถึงในกรณีที่เป็นบริษัท ห้างหุ้นส่วน หรือสมาคมใด ที่บุคคลซึ่งครอบครองทางตรงหรือทางอ้อมมีอำนาจโดยตรงหรือเป็นเหตุให้เกิดการจัดการหรือนโยบายของบริษัท ห้างหุ้นส่วน หรือสมาคมไม่ต้องห้ามในการขนส่ง จัดส่งหรือรับอาวุธหรือเครื่องกระสุนปืนในทางการค้าระหว่างรัฐหรือชาวต่างชาติ ภายใต้มาตรา 922 (g) และ (n) ของบทนี้ ดังนั้น บุคคลผู้มีสิทธิ์ยื่นคำขอมีความหมายรวมถึงนิติบุคคลด้วยเช่นเดียวกับประเทศไทย กรณีของญี่ปุ่นนั้น พระราชบัญญัติควบคุมการครอบครองอาวุธปืนและดาบ 1958 การอนุญาตในการครอบครองอาวุธปืน มาตรา 4 กำหนดว่าบุคคลจะได้มาซึ่งการครอบครองอาวุธปืนหรือดาบ แต่โดยได้รับใบอนุญาตสำหรับการครอบครองจากคณะกรรมการด้านความปลอดภัยสาธารณะระดับจังหวัด ซึ่งมีอำนาจเหนือบุคคลในท้องถิ่นนั้น คือ 1. บุคคลผู้ประสงค์จะครอบครองปืนล่าสัตว์หรือปืนลมล่าสัตว์ ปืนทำลายสัตว์ที่เป็นอันตรายหรือการฝึกยิง 2. บุคคลซึ่งใช้เพื่อป้องกันชีวิตทำให้รู้สึกหวาดกลัว หรือการฆ่าสัตว์ หรือในการตกปลา ก่อสร้างหรืออุตสาหกรรมอื่นๆ (ปืนยิงสายกู้ภัย ปืนยิงสัญญาณช่วยเหลือ ปืนส่งสัญญาณล่าปลาวาฬ ปืนก่อสร้าง ปืนประเภทยิงเชือก หรือปืนอื่นๆ ที่จำเป็นเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมอื่นๆ) ตามที่กำหนด

โดยคณะรัฐมนตรี และ 3. บุคคลที่ประสงค์จะครอบครองอาวุธปืนที่จำเป็นเพื่อใช้ในการวิจัย หรือทดสอบตามที่กำหนดโดยคณะรัฐมนตรี 4. บุคคลต้องการครอบครองปืนลมหรือปืนพกเพื่อใช้สำหรับการแข่งขันยิงปืนพกหรือการแข่งขันยิงปืนลม เพื่อการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติ และกรณี (5) – (10) ดังนั้น กรณีของญี่ปุ่นบุคคลผู้มีอำนาจในการอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน คือ คณะกรรมการด้านความปลอดภัยสาธารณะระดับจังหวัด ส่วนของอนุญาตได้ก็ประเภทนั้น กฎหมายของญี่ปุ่นกำหนดไว้สิบประเภทด้วยกันที่สำคัญ คือ ลำดับที่ 1 – 4 ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับประเทศไทยเช่นเดียวกัน กรณีของอังกฤษนั้น พระราชบัญญัติอาวุธปืน ค.ศ. 1968 มาตรา 3 – (1) มาตรา 28 (1) ของพระราชบัญญัติแม่บท (องค์ประกอบในการออกใบอนุญาตปืนสั้น) ให้ใช้ความแทน ว่า “(1) อนุมาตรา (1A) การออกใบอนุญาตปืนสั้นกระทำโดยหัวหน้าสำนักงานตำรวจ หากพิจารณาเห็นว่าผู้ขออนุญาตไม่เป็นภัยต่อสาธารณะชน 1(A) จะไม่ออกใบอนุญาตให้ในกรณี (a) มีเหตุผลเชื่อได้ว่าผู้ขออนุญาตไม่มีสิทธิได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ผู้ขออนุญาตไม่สามารถให้เหตุผลอันสมควรในการครอบครอง ชี้อ หรือได้มา (b) เป็นที่พอใจว่าผู้ขออนุญาตไม่มีเหตุผลอันสมควรในการครอบครอง ชี้อ หรือได้มาโดยวิธีใดๆ (1B) สำหรับวัตถุประสงค์ของวรรค (b) ของอนุมาตรา (1A) ผู้ขออนุญาตควรมีเหตุผลอันควร หากจะนำไปใช้ในการกีฬาหรือแข่งขันหรือยิงหรือยิงสัตว์ ต้องไม่เคยถูกปฏิเสธคำขอตามวรรคดังกล่าว เนื่องจากผู้ขออนุญาตตั้งใจที่จะไม่ใช้ปืนด้วยตนเองและให้ผู้อื่นยิง (2) ภายใต้มาตรา (2A) ใบอนุญาตปืนสั้นต้องระบุลักษณะต่างๆ ที่เกี่ยวข้องของปืนรวมทั้งหมายเลขประจำปืนด้วย ดังนั้น เห็นได้ว่ากฎหมายของอังกฤษในเรื่องใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนมีสามประเภท คือ ป้องกันชีวิต ในการกีฬา และยิงสัตว์ เหมือนประเทศไทยเช่นเดียวกัน สำหรับกรณีของสหพันธรัฐมาเลเซียนั้น Arms Act, 1960 (Act 206) มาตรา 5 (3) ห้ามมิให้ออกใบอนุญาตอาวุธในนามบริษัท ห้างหุ้นส่วน คณะบุคคล แต่ไม่ห้ามการออกใบอนุญาตอาวุธปืนให้แก่ผู้ยื่นคำขอเป็นตัวแทนของบริษัท ห้างหุ้นส่วน หรือคณะบุคคล ในการครอบครอง ดูแล หรือควบคุมอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนที่เป็นของบริษัท ห้างหุ้นส่วน หรือคณะบุคคล ดังนั้น เห็นได้ว่ากฎหมายของสหพันธรัฐมาเลเซียในเรื่องบุคคลผู้มีอำนาจขอใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน นิติบุคคลก็มีสิทธิขอได้เช่นเดียวกับประเทศไทย แต่มีความแตกต่างกันในกรณีที่ออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน คือ กรณีของประเทศไทยออกในนามชื่อนิติบุคคลโดยผู้แทนของนิติบุคคลนั้น แต่ของสหพันธรัฐมาเลเซียออกในนามผู้แทนของนิติบุคคลนั้น ห้ามมิให้ออกในนามนิติบุคคล ส่วนในกรณีใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนออกได้ก็ประเภทนั้น เมื่อพิจารณาจากกฎหมายของสหพันธรัฐมาเลเซียเห็นว่า ออกใบอนุญาตได้สามประเภท คือ 1. ในการป้องกันชีวิตหรือทรัพย์สิน 2. ในการกีฬา 3. ในการแสดง

เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติของมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติอาวรุปีน พ.ศ. 2490 ประกอบกับมาตรา 13 มาตรา 14 มาตรา 23 มาตรา 34 มาตรา 58 และมาตรา 59 แห่งพระราชบัญญัติอาวรุปีนฯ 2490 รวมทั้งคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 674/2490 ลงวันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2490 คำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 759/2494 ลงวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2494 ประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2548 และหลักกฎหมายจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 15 มาตรา 65 มาตรา 66 มาตรา 67 และมาตรา 70 ประกอบกับหลักกฎหมายต่างประเทศ ทั้งสี่ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น อังกฤษ และสหพันธรัฐมาเลเซียแล้ว ผู้เขียนเห็นว่า มาตรการในทางกฎหมายในปัญหาดังกล่าวมีความไม่ชัดเจน ก่อให้เกิดปัญหาการใช้ดุลพินิจของ นายทะเบียนท้องที่ในการอนุญาตให้นิติบุคคลมีและใช้อาวรุปีนและเครื่องกระสุนปืน เพื่อป้องกัน ทรัพย์สินของนิติบุคคลในการนำไปให้ผู้แทนนิติบุคคลมีและใช้อาวรุปีนนั้น เป็นไปด้วยความเหมาะสมหรือไม่ หากกรณีที่นิติบุคคลนำไปให้บุคคลอื่นซึ่งไม่ใช่ผู้แทนนิติบุคคลมีและใช้อาวรุปีน และเครื่องกระสุนปืนตามที่นายทะเบียนท้องที่อนุญาตตามมาตรา 7 และมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติอาวรุปีนฯ พ.ศ. 2490 แต่นำไปให้พนักงานลูกจ้างนิติบุคคลซึ่งเป็นบุคคลต้องห้ามตามมาตรา 13 และมิได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่ตามมาตรา 7 เนื่องจากในใบอนุญาตให้ใช้อาวรุปีนส่วนบุคคล (แบบ ป.3) และใบอนุญาตให้มีและใช้อาวรุปีนและเครื่องกระสุนปืนส่วนบุคคล (แบบ ป.4) ระบุชื่อ นิติบุคคลที่ยื่นคำขออนุญาตโดยผู้แทนนิติบุคคลดังกล่าว จึงทำให้มีข้อสังเกตว่าเมื่อได้รับอนุญาตจาก นายทะเบียนท้องที่แล้วก็ไม่สามารถตรวจสอบได้ว่า ได้นำไปให้บุคคลซึ่งเป็นผู้แทนนิติบุคคลนั้นมี และใช้อาวรุปีนและเครื่องกระสุนปืนจริงหรือไม่ ประกอบกับเวลาที่นิติบุคคลนั้นยื่นคำขออนุญาต มีและใช้อาวรุปีนและเครื่องกระสุนปืน จะยื่นคำขออนุญาตก่อนนายทะเบียนท้องที่จำนวนหลาย กระบอก ซึ่งมากกว่าผู้แทนนิติบุคคลนั้น จึงมีข้อสังเกตว่า นอกจากจะหลีกเลี่ยงตามมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติอาวรุปีนฯ พ.ศ. 2490 แล้ว ยังมีเจตนาที่จะอาศัยช่องทางในการขออนุญาตก่อนนายทะเบียนท้องที่ตามมาตรา 13 ประกอบมาตรา 7 และมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติอาวรุปีนฯ พ.ศ. 2490 หรือไม่ และที่สำคัญกฎหมายเกี่ยวกับอาวรุปีนมิได้ระบุไว้ว่ากรณีที่นิติบุคคลขออนุญาตมีและ ใช้อาวรุปีนและเครื่องกระสุนปืนนั้นมิได้จำกัดจำนวนของอาวรุปีนไว้ด้วยว่าจะขออนุญาตได้จำนวน กี่กระบอก ดังนั้น ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 674/2490 ลงวันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2490 ข้อ 13 การ พิจารณานิตและจำนวนอาวรุปีนซึ่งจะอนุญาตให้พิจารณาถึงฐานะและความจำเป็นของผู้ขออนุญาต เป็นรายๆ ไป ซึ่งพิจารณาตามวัตถุประสงค์ตามมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติอาวรุปีนฯ พ.ศ. 2490

โดยให้เป็นดุลพินิจของนายทะเบียนท้องที่พิจารณาตามความเหมาะสมตามควรแก่ฐานะเป็นรายๆ ไป ทั้งนี้ เป็นไปตามหนังสือสั่งการกรมการปกครองที่ มท 0307.4/30711 ลงวันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ. 2553⁸

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้เขียนเห็นว่ากรณีดังกล่าวมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับกรณีที่นายทะเบียนท้องที่ใช้ดุลพินิจอนุญาตให้นิติบุคคลมีหรือใช้อาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนเพื่อป้องกันทรัพย์สินของนิติบุคคลนั้น เป็นไปด้วยความไม่เหมาะสมเพราะอาจนำไปให้บุคคลซึ่งต้องห้ามตามมาตรา 13 หรือหลีกเลี่ยงตามมาตรา 14 เพื่อนำไปให้บุคคลดังกล่าวมีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนซึ่งขัดกับหลักกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน ดังนั้น เห็นควรปรับปรุงแก้ไขมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490

ผู้เขียนขอเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาดังนี้

เพื่อให้มาตรการทางกฎหมายในปัญหาดังกล่าวมีความชัดเจน รัดกุม ในการควบคุมอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนให้สอดคล้องและถูกต้องตามเจตนารมณ์ในการรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคม และเพื่อให้การกระทำขององค์กรฝ่ายปกครองที่แสดงออกโดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองต้องมีฐานกฎหมายรับรอง ซึ่งรวมทั้งการใช้ดุลพินิจในการอนุญาตให้นิติบุคคลมีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน ตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายและมีความเหมาะสม สอดคล้องกับเจตนารมณ์หรือความมุ่งหมายของบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 เห็นควรปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ดังมีรายละเอียดดังนี้

มาตรา.. ให้ยกเลิกความในมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 9 ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนให้ออกให้แก่บุคคลสำหรับการใช้ในการป้องกันตัวหรือทรัพย์สินหรือในการกีฬา

หากบุคคลตามวรรคหนึ่งเป็นนิติบุคคลจะต้องมีหน้าที่และวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับหรือข้อกำหนดของทางราชการอย่างชัดเจนด้วย

ใบอนุญาตนั้นให้ออกสำหรับอาวุธปืนแต่ละกระบอก เว้นแต่ถ้าต้องตามความในข้อ 1(1) แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2491) ของอาวุธปืนกระบอกที่ขออนุญาตใบอนุญาตให้ออกใบอนุญาตตามอาวุธปืนกระบอกนั้น โดยมีให้นับรวมเป็นโควตาอาวุธปืนอีกกระบอกหนึ่งด้วย

⁸จาก คู่มือปฏิบัติงานอาวุธปืน พ.ศ. 2555 เล่ม 4 ฉบับรวมกฎหมายอาวุธปืนและหนังสือสั่งการ (น.110-111), โดย กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2555, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อสาธิตวิทยาดินแดน.

ให้นายทะเบียนท้องถิ่นจัดทำประวัติอาวุธปืนทุกกระบอกและจัดเก็บเป็นฐานข้อมูลไว้เพื่อใช้ตรวจสอบเกี่ยวกับการใช้อาวุธปืนในการก่ออาชญากรรม

อาวุธปืนที่ออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลบังคับใช้ให้ผู้ซึ่งได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนอยู่ในปัจจุบันนำอาวุธปืนมาจัดทำประวัติอาวุธปืนให้แล้วเสร็จภายในห้าปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงซึ่งออกตามความในมาตรานี้มีผลบังคับใช้

หลักเกณฑ์และวิธีการตามความในวรรคสอง วรรคสี่ และวรรคห้าให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

เหตุผลในการแก้ไขด้วยเหตุผลดังกล่าวมาแล้ว พระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 เป็นกฎหมายที่กำหนดมาตรการในการควบคุมอาวุธปืนเป็นการเฉพาะ ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อควบคุมปริมาณและการใช้อาวุธปืนของประชาชนให้มีจำนวนจำกัด เพื่อการรักษาความสงบเรียบร้อยให้เกิดขึ้นในสังคมและความมั่นคงของประเทศ จึงควรยกเลิกความในมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 แลให้ใช้ความดังกล่าวแทน กรณีตามวรรคหนึ่งตัดคำว่า “หรือยิงสัตว์” ออกไป กรณีวรรคสองเพิ่มเติมความหมายของบุคคลที่เป็นนิติบุคคลให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อจะได้สะดวกต่อนายทะเบียนท้องถิ่นในการจะอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้นิติบุคคลมีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน โดยให้มีหลักเกณฑ์และวิธีการให้ไปออกเป็นกฎกระทรวงเพื่อแก้ไขปัญหาดังที่กล่าวมาแล้ว กรณีวรรคสาม ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า ถ้ากล้อง ตามความในข้อ 1 (1) แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2491) ลงวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2491 ให้ถือว่าเป็นอาวุธปืนตามความในมาตรา 4 (1) แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ดังนั้น จึงมีการตีความว่าหนึ่งกล้องเท่ากับอาวุธปืนหนึ่งกระบอก หากร้านค้าประกอบอาวุธปืนสั่งหรือนำเข้ากล้องจำนวนเท่าใดจะต้องนับเป็นโคดาของอาวุธปืนนั้นด้วย ผู้ใดซื้อกล้องเพิ่มเติมก็ต้องยื่นขอออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนด้วย ถ้ามีอาวุธปืนหนึ่งกระบอกแต่มีหลายกล้อง โดยไม่ขอออกใบอนุญาตให้ครอบจะต้องมีความผิดฐานมีและใช้อาวุธปืนโดยไม่มีใบอนุญาตจากนายทะเบียนท้องถิ่น ดังนั้น เพื่ออุดช่องว่างของกฎหมายในเรื่องดังกล่าวจึงเพิ่มเติมถ้อยคำให้มีความสมบูรณ์สอดคล้องกันระหว่างพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 กับกฎกระทรวง ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2491) กรณีความในวรรคสี่ วรรคห้า ต้องการให้นายทะเบียนท้องถิ่นจัดทำประวัติอาวุธปืนทุกกระบอกและจัดทำเป็นฐานข้อมูลไว้ เพื่อใช้ตรวจสอบเกี่ยวกับการใช้อาวุธปืนในการก่ออาชญากรรมด้วยอาวุธปืนสามารถตรวจสอบได้ว่า หัวกระสุนปืนหรือปลอกกระสุนปืนนั้น ยิงมาจากอาวุธปืนกระบอกใด เป็นการช่วยงานการสืบสวน สอบสวนคดีอาชญากรรมให้สามารถติดตามจับกุมตัวผู้กระทำความผิด และผู้ร่วมกระทำความผิด รวมทั้งสรุปสำนวนการสอบสวนได้เร็วขึ้น ส่วนกรณีวรรคหกเป็นการวางหลักเกณฑ์และวิธีการในรายละเอียดของวรรคสอง วรรคสี่ และวรรคห้า

โดยให้ออกเป็นกฎกระทรวงซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

4.3 วิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการอนุญาตให้บุคคลธรรมดาและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน ตามความในมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490

มาตรา 13 บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ออกใบอนุญาตตามความในหมวดนี้แก่

(1) บุคคลซึ่งต้องโทษจำคุกสำหรับความผิดตามกฎหมายลักษณะอาญา ดังต่อไปนี้

(ก) มาตรา 97 ถึงมาตรา 111 มาตรา 120 มาตรา 177 ถึงมาตรา 183 มาตรา 249 มาตรา 250 หรือมาตรา 293 ถึงมาตรา 303

(ข) มาตรา 254 ถึงมาตรา 257 และพ้นโทษยังไม่เกิน 5 ปี นับแต่วันพ้นโทษถึงวันยื่นคำขอใบอนุญาต เว้นแต่ในกรณีความผิดที่กระทำโดยความจำเป็นหรือเพื่อป้องกันหรือโดยถูกขู่โทสะ

(2) บุคคลซึ่งต้องโทษจำคุกสำหรับความผิดอันเป็นการฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติอาวุธปืนเครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด และดอกไม้เพลิง พุทธศักราช 2477 มาตรา 11 มาตรา 22 มาตรา 29 หรือมาตรา 33 หรือพระราชบัญญัตินี้ มาตรา 7 มาตรา 24 มาตรา 33 หรือมาตรา 38

(3) บุคคลซึ่งต้องโทษจำคุกตั้งแต่สองครั้งขึ้นไปในระหว่างห้าปีนับย้อนขึ้นไปจากวันยื่นคำขอสำหรับความผิดอย่างอื่นนอกจากที่บัญญัติไว้ใน (1) และ (2) เว้นแต่ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(4) บุคคลซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ

(5) บุคคลซึ่งไม่สามารถจะใช้อาวุธปืนได้โดยกายพิการหรือทุพพลภาพ เว้นแต่จะมีไว้เพื่อเก็บตามมาตรา 11

(6) บุคคลซึ่งเป็นคนไร้ความสามารถหรือเป็นคนเสมือนไร้ความสามารถหรือปรากฏว่าเป็นคนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(7) บุคคลซึ่งไม่มีอาชีพและรายได้

(8) บุคคลซึ่งไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง

(9) บุคคลซึ่งมีความประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงอันอาจกระทบกระเทือนถึงความสงบเรียบร้อยของประชาชน

สำหรับใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน ห้ามมิให้ออกให้แก่บุคคลซึ่งมีชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร และมีถิ่นที่อยู่ประจำในท้องที่ที่บุคคลนั้นขออนุญาตน้อยกว่าหกเดือน⁹

เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติตามความในมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 แล้วเห็นว่า เป็นบทบัญญัติที่ออกมาเพื่อกำหนดคุณสมบัติของบุคคลผู้ยื่นคำขออนุญาตให้มีอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนส่วนบุคคล (แบบ ป.3) และใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนส่วนบุคคล (แบบ ป.4) ซึ่งบทบัญญัติในมาตรา 13 นี้ นำไปใช้ประกอบกับมาตรา 24 กรณีคุณสมบัติของบุคคลซึ่งเป็นผู้แทนนิติบุคคลผู้ประกอบการร้านค้าอาวุธปืนด้วยตามความในมาตรา 26 หรือนำบทบัญญัติในมาตรา 13 นี้ไปใช้ประกอบกับมาตรา 38 กรณีคุณสมบัติของบุคคลซึ่งเป็นผู้แทนนิติบุคคลผู้ประกอบการเกี่ยวกับวัตถุระเบิดด้วยตามความในมาตรา 39 จึงเห็นได้ว่าเรื่องคุณสมบัติของบุคคลตามมาตรา 13 เป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากเพราะเป็นกลไกที่จะทำให้การใช้อำนาจในการใช้ดุลพินิจของฝ่ายปกครองในการเลือกกระทำการหรือไม่กระทำการมีความชอบด้วยกฎหมายและมีความเหมาะสมสอดคล้องตามเจตนารมณ์หรือความมุ่งหมายของมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 นั้น แต่เนื่องจากบทบัญญัตินี้ดังกล่าวใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว จึงทำให้มีความล่าช้าไม่ทันสมัยกับสภาพการณ์ในปัจจุบันหลายเรื่อง ดังเช่น ความสอดคล้องกับประมวลกฎหมายอาญาที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน ความไม่ชัดเจนของบทบัญญัติในเรื่องคุณสมบัติของบุคคลผู้ขออนุญาตซื้ออาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน (แบบ ป.3) เรื่องคุณสมบัติของบุคคลผู้ขออนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน (แบบ ป.4) เรื่องคุณสมบัติของบุคคลต่างด้าวขออนุญาตมีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน เรื่องคุณสมบัติของบุคคลกรณีซึ่งต้องโทษตามคำพิพากษาถึงจำคุก เรื่องคุณสมบัติของบุคคลกรณีอายุของผู้ยื่นคำขอ เรื่องคุณสมบัติของบุคคลกรณีอาชีพและรายได้ รวมทั้งเรื่องหลักเกณฑ์ขั้นตอน วิธีการของบุคคลผู้ยื่นคำขออนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนในปัจจุบันมีความไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบันเหล่านี้ เป็นเหตุให้การใช้อำนาจในการใช้ดุลพินิจในการอนุญาตให้บุคคลธรรมดาและมีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนตามมาตรา 13 เป็นไปอย่างมีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบันหรือไม่

กรณีตามบทบัญญัติตาม 55 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490¹⁰ นั้น เห็นว่าให้อำนาจรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนออกกฎกระทรวงเพื่อกำหนดประเภท ชนิด

⁹ มาตรา 13 วรรคสอง เพิ่มเติมโดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 44 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519

¹⁰ มาตรา 55 แก้ไขโดยพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2522

และขนาดของอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดที่นายทะเบียนท้องที่จะออกใบอนุญาตให้ได้ ตามมาตรา 7 มาตรา 24 หรือมาตรา 38 ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ออกกฎกระทรวง ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2491) โดยกำหนดชนิด ขนาด ของอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนที่นายทะเบียนท้องที่จะออกใบอนุญาตให้ทำหรือส่งหรือนำเข้าสำหรับการค้าหรือเพื่อใช้ส่วนตัว ส่วนกฎหมายฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2522) โดยกำหนดชนิด ขนาด ของอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนที่นายทะเบียนท้องที่จะออกใบอนุญาตให้ได้ตามมาตรา 7 หรือมาตรา 24 ซึ่งเป็นการออกกฎกระทรวงโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 6 ประกอบกับมาตรา 55 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 กฎกระทรวงฉบับที่ 18 (พ.ศ. 2522) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ออกกฎกระทรวงเพื่อกำหนดเกี่ยวกับเรื่องซองกระสุนปืนที่นายทะเบียนท้องที่จะออกให้ได้เพื่อการค้าหรือเพื่อใช้ส่วนตัว

กรณีตามบทบัญญัติมาตรา 63 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 นั้น เห็นว่า เป็นการให้สิทธิแก่ผู้ยื่นคำขอใบอนุญาตอาจอรรถนต่อรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนได้ หากนายทะเบียนท้องที่ปฏิเสธไม่ออกใบอนุญาตให้ซื้ออาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนส่วนบุคคล (แบบ ป.3) หรือปฏิเสธไม่ออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนส่วนบุคคล (แบบ ป.4) ซึ่งกรณีตามมาตรา 63 นี้ คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนให้เป็นที่สุดท้ายหมายความว่า เป็นที่สุดในการบริหารดำเนินไปฟ้องยังศาลปกครองได้

กรณีตามบทบัญญัติมาตรา 66 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 นั้น เห็นว่า ให้อำนาจรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายอาวุธปืนหรือนายทะเบียนท้องที่เพิกถอนใบอนุญาตได้ หากเห็นว่าบุคคลซึ่งตนได้ออกใบอนุญาตให้นั้นเป็นบุคคลต้องห้ามตามกฎหมายอาวุธปืนฉบับนี้

กรณีตามบทบัญญัติมาตรา 68 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 นั้น เห็นว่า ให้อำนาจนายทะเบียนท้องที่มีอำนาจเรียกประกันหรือทันทันจากผู้ยื่นคำขออนุญาตได้ กรณีเห็นว่ามีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่า บุคคลผู้ยื่นคำขออนุญาตเป็นบุคคลต้องห้ามตามมาตรา 13(7) (8) หรือ (9) ซึ่งถือว่าเป็นบทบัญญัติที่มีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันอย่างยิ่ง และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 เช่นกัน ดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ที่กำหนดไว้ว่า การออกคำสั่งทางปกครองของเจ้าหน้าที่อาจกำหนดเงื่อนไขใดๆ ได้เท่าที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมาย

กรณีกฎกระทรวงฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2491) นั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ออกกฎไว้เพื่อกำหนดประเภท ชนิด ขนาดของอาวุธปืนที่นายทะเบียนท้องที่จะออกใบอนุญาตสำหรับให้ทำหรือส่งหรือนำเข้าซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน เพื่อการค้าหรือเพื่อใช้ส่วนตัว

กรณีกฎกระทรวงฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2522) นั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ออกกฎไว้เพื่อกำหนดอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนหรือวัตถุระเบิดที่นายทะเบียนท้องที่จะออกใบอนุญาตให้ได้ตามมาตรา 7 มาตรา 24 และมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490

กรณีกฎกระทรวงฉบับที่ 18 (พ.ศ. 2522) นั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ออกกฎไว้เพื่อกำหนดเรื่องซองกระสุนปืนที่นายทะเบียนท้องที่จะออกใบอนุญาตให้ได้

กรณีคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 674/2490 ลงวันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2490 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกคำสั่งดังกล่าวเพื่าวางระเบียบที่ต้องปฏิบัติงานการออกใบอนุญาตอาวุธปืนส่วนบุคคล โดยเฉพาะข้อ 12 ของคำสั่งกระทรวงมหาดไทยดังกล่าวได้กำหนดไว้ว่า การพิจารณาออกใบอนุญาตให้บุคคลมีอาวุธปืนนั้น นอกจากจะต้องพิจารณาตามมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 แล้ว ให้พิจารณาถึงสภาพความเป็นอยู่หรือสิ่งแวดล้อมตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในคำสั่งนี้ด้วย ส่วนคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 759/2494 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่ง 674/2490 นั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ออกคำสั่งมาเพื่อเพิ่มเติมคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 674/2490 ลงวันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2490 เพื่อให้การพิจารณาออกใบอนุญาตให้มียาอาวุธปืนได้เป็นไปอย่างรอบคอบรัดกุมยิ่งขึ้น

สำหรับกรณีประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2548 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ออกประกาศกระทรวงมหาดไทยเพื่อแต่งตั้งให้ผู้ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมการปกครอง เป็นนายทะเบียนท้องที่กรุงเทพมหานคร ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นนายทะเบียนท้องที่จังหวัด นายอำเภอเป็นนายทะเบียนอำเภอ

สำหรับหลักกฎหมายเกี่ยวกับการอนุญาตให้บุคคลธรรมดาและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนของต่างประเทศนั้น กรณีของสหรัฐอเมริกา รัฐบาลควบคุมอาวุธปืน 1968 (The Gun Control Act 1968) (GCA หรือ GCA68) ถูกบัญญัติขึ้นโดยวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรของสหรัฐอเมริกาโดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้ มาตรา 921 นิยามศัพท์ ได้แก่ (1) คำว่า “บุคคล” และคำว่า “ผู้ใดก็ตาม” หมายความว่าบุคคลใดๆ นิติบุคคล บริษัท สมาคม องค์กร ห้างหุ้นส่วน สังคม หรือบริษัทร่วมทุน ดังนั้น เห็นได้ว่าหลักกฎหมายของสหรัฐอเมริกากับของประเทศไทยมีหลักการเรื่องคำว่าบุคคลเช่นเดียวกัน คือ บุคคล หมายความว่ารวมถึงนิติบุคคลด้วย ส่วนกรณีเรื่องคุณสมบัติของบุคคลนั้น (4) การขออนุญาตตามมาตรา 923 (d)(1) คำขอใดที่ยื่นตามมาตรา (a) หรือ (b) ของมาตรานี้จะต้องได้รับอนุมัติถ้า (A) ผู้ขอมียาอายุยี่สิบเอ็ดปีหรือมากกว่านั้น (C) ผู้ขอมิได้ตั้งใจจะผลิตบัพัญญูใดของบพนี้หรือข้อบังคับที่ออกตามบพนี้ (D) ผู้ขอมิได้ตั้งใจไม่เปิดเผยข้อมูลที่จำเป็นหรือแสดง

ข้อความอันเป็นเท็จที่สำคัญเกี่ยวกับคำขอของผู้ขอ (E) ผู้ขอมีที่อยู่ในรัฐ ฯลฯ ในกรณีคุณสมบัติของบุคคลตามหลักกฎหมายสหรัฐอเมริกาเป็นการวางกรอบคุณสมบัติกว้างๆ ไว้ในเรื่องของอายุบุคคลโดยกำหนดให้มีอายุตั้งแต่ยี่สิบเอ็ดปีหรือมากกว่านั้น ส่วนคุณสมบัติบุคคลผู้ยื่นคำขอของประเทศไทยกำหนดไว้ว่า จะต้องบรรลุนิติภาวะ ซึ่งมีสองกรณีด้วยกัน คือ มีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์หรือมีอายุตั้งแต่ 17 ปีบริบูรณ์และศาลอนุญาตให้สมรสก็เป็นการบรรลุนิติภาวะเช่นกัน ดังนั้นกฎหมายของสหรัฐอเมริกามีมาตรฐานเรื่องอายุของบุคคลสูงกว่าประเทศไทย คุณสมบัติกรณีอื่นๆ ก็มีลักษณะเป็นบทบัญญัติต้องห้ามในเรื่องต่างๆ กรณีหลักกฎหมายของญี่ปุ่น พระราชบัญญัติควบคุมการครอบครองอาวุธปืนและดาบ 1958 การขออนุญาต มาตรา 4-2 บุคคลที่ประสงค์จะได้รับอนุญาตตามสองมาตรา ก่อนนี้ ตามคำสั่งของสำนักนายกรัฐมนตรีต้องยื่นคำร้องขออนุญาตอันประกอบด้วยข้อมูลต่อไปนี้ยังคณะกรรมการด้านความปลอดภัยสาธารณะระดับจังหวัดซึ่งมีอำนาจเหนือถิ่นที่อยู่ของบุคคลนั้น หรือในกรณีนิติบุคคลคือสถานประกอบธุรกิจ (1) ที่อยู่ ชื่อ และวันเดือนปีเกิด (2) ชนิดของอาวุธปืนหรือดาบ รวมไปถึงชนิดของปืนไรเฟิลล่าสัตว์ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี (3) จุดประสงค์ของการครอบครองอาวุธปืนหรือดาบ (4) ข้อมูลอื่นตามคำสั่งของสำนักนายกรัฐมนตรี วรรคสอง เอกสารที่ระบุไว้ตามคำสั่งนายกรัฐมนตรีจะถูกผนวกเข้ากับการสมัคร เพื่อขออนุญาตในวรรคก่อนหน้า และมาตรฐานการอนุญาต มาตรา 5 คณะกรรมการความปลอดภัยสาธารณะจะไม่อนุญาตให้บุคคลต่ำกว่าสิบแปดปี คนพิการทางจิต บุคคลที่อยู่ภายใต้อิทธิพลของยาเสพติด บุคคลที่ไม่มีที่อยู่ถาวร หรืออื่นๆ กล่าวโดยสรุป ญี่ปุ่นนั้นอนุญาตให้ประชาชนมีอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนไว้ในครอบครอง เพื่อวัตถุประสงค์ในการกีฬาและล่าสัตว์ภายใต้กฎหมายที่ควบคุมอาวุธปืนอย่างเข้มงวด ไม่ว่าจะเป็นใบอนุญาตประเภทอาวุธปืน ด้านการขอใบอนุญาตครอบครองนั้น ญี่ปุ่นมีการเข้าอบรมทั้งวัน มีการสอบทั้งภาคทฤษฎีกล่าวคือ สอบข้อเขียนและภาคปฏิบัติ กล่าวคือ มีการทดสอบในสนามยิงปืนต้องผ่านการทดสอบด้านสุขภาพจิตและต้องผ่านการตรวจสอบประวัติอย่างเข้มงวดโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งทั้งนี้กระบวนการดังกล่าวต้องทำซ้ำใหม่ทุกๆ สามปี ดังนั้น เห็นได้ว่าหลักกฎหมายญี่ปุ่นมีความเข้มงวดรัดกุมมากกว่าประเทศไทยในเรื่องหลักเกณฑ์ ขั้นตอน วิธีการ ขอใบอนุญาตให้บุคคลธรรมดาและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนในกรณีเรื่องอายุของผู้ยื่นคำขอนั้นของญี่ปุ่นจะต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี ซึ่งถือว่ามาตรฐานใกล้เคียงกับประเทศไทยเช่นเดียวกัน กรณีของอังกฤษ พระราชบัญญัติอาวุธปืน ค.ศ. 1968 มาตรา 3 - (1) มาตรา 28(1) ของพระราชบัญญัติแม่บท (องค์ประกอบในการออกใบอนุญาตปืนสั้น) ให้ใช้ความเห็นว่า “(1) อนุญาต (1A) การออกหรือออกใบอนุญาตปืนสั้นกระทำโดยหัวหน้างานของตำรวจ หากพิจารณาเห็นว่าผู้ขออนุญาตไม่เป็นภัยต่อสาธารณชน (1A) จะไม่ออกใบอนุญาตให้ในกรณี (a) มีเหตุเชื่อได้ว่าผู้ขออนุญาตไม่มีสิทธิได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้ขออนุญาตไม่สามารถให้เหตุผลอันสมควรในการครอบครองซื้อมา

หรือได้มา (b) เป็นที่พอใจว่าผู้ขออนุญาตไม่มีเหตุผลอันสมควรในการครอบครองซื้อหรือได้มาโดยวิธีใดๆ กรณีของสหพันธรัฐมาเลเซีย Arms Act, 1960 (Act 206) การขออนุญาต มาตรา 1(1) คำขอสำหรับใบอนุญาตอาวุธปืนหรือใบอนุญาตพกพาอาวุธปืนให้ทำตามแบบที่กำหนดไว้ ยื่นต่ออธิบดีกรมตำรวจแห่งรัฐ ซึ่งผู้ยื่นคำขอมิถิ่นที่อยู่และให้ระบุรายละเอียดต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในแบบคำขอ ดังกล่าว (2) ตามกฎหมายฉบับนี้และกฎข้อบังคับใดที่ออกตามกฎหมายฉบับนี้ อธิบดีกรมตำรวจจะอนุญาตตามคำขออนุญาตอาวุธปืนหรือใบอนุญาตให้พกพาอาวุธปืนฉบับใดก็ได้ตามที่สมควรแก่กรณี ถ้าเป็นที่พอใจว่า คำขอนั้นมีเหตุอันสมควรในการให้ผู้ขอมิไว้ในครอบครอง ยึดถือ ควบคุม พกพา และใช้ได้ตามที่สมควรแก่กรณีซึ่งอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนตามที่ระบุรายละเอียดไว้ในคำขอนั้น และในกรณีนี้ให้ผู้ขอมิอำนาจกระทำการได้เท่าที่จะไม่เป็นอันตรายต่อสาธารณชนหรือผลประโยชน์ของสาธารณชน และมาตรา 5(2) ห้ามมิให้ออกใบอนุญาตอาวุธปืนหรือต่อใบอนุญาตให้กับบุคคลที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี เว้นแต่อธิบดีกรมตำรวจของรัฐที่ผู้ขออนุญาตมีอายุเกินสิบหกปี แต่ยังไม่ถึงสิบแปดปีมีที่อยู่ ถ้าเป็นที่พอใจสภาพแวดล้อมที่ดำรงชีพอยู่มีความจำเป็นจะต้องออกใบอนุญาตหรือต่อใบอนุญาต ย่อมขึ้นอยู่กับดุลพินิจของเขาที่จะยกเว้นบทบัญญัติของอนุมาตรานี้ และให้บันทึกเหตุผลในการกระทำเช่นนั้นได้ด้วย ดังนั้น กรณีหลักกฎหมายของสหพันธรัฐมาเลเซียมีหลักเกณฑ์ไม่แตกต่างกับประเทศไทย ส่วนในกรณีคุณสมบัติเรื่องอายุของบุคคลผู้ขออนุญาตของมาเลเซียนั้น ถือว่ามีมาตรฐานต่ำกว่าประเทศไทย

เมื่อพิจารณาจากหลักกฎหมายต่างประเทศทั้งสี่ประเทศแล้วเห็นว่า กรณีเกี่ยวกับคุณสมบัติทั่วๆ ไปของบุคคลผู้ขออนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนนั้นมีความแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศสาเหตุอาจเนื่องมาจากอยู่คนละทวีปหรือวิถีชีวิต วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีมีความแตกต่างกัน ส่วนกรณีเรื่องคุณสมบัติของอายุบุคคลผู้ขออนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนนั้นมีความใกล้เคียงกันส่วนใหญ่จะกำหนดให้มีอายุสิบแปดปีถึงยี่สิบเอ็ดปี

เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติในมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ประกอบกับมาตราต่างๆ ที่เกี่ยวข้องตามมาตรา 55 มาตรา 63 มาตรา 66 และมาตรา 68 รวมทั้งกฎกระทรวงฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2491) กฎกระทรวงฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2522) กฎกระทรวงฉบับที่ 18 (พ.ศ. 2522) คำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 674/2490 ลงวันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2490 คำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 759/2494 ลงวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2494 และประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2548 รวมทั้งหลักกฎหมายจากพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 39 ประกอบกับหลักกฎหมายต่างประเทศทั้งสี่ประเทศประกอบด้วยสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น อังกฤษ และสหพันธรัฐมาเลเซียแล้ว ผู้เขียนเห็นว่า บทบัญญัติเรื่องคุณสมบัติของบุคคลผู้ขออนุญาต

ให้มีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนตามความในมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 มีความล่าช้าไม่ทันสมัยกับสภาพการณ์ในปัจจุบันหลายเรื่องดังที่กล่าวไว้แล้ว

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้เขียนเห็นว่า กรณีดังกล่าว มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับกรณี ที่นายทะเบียนท้องที่ใช้อุทธรณ์อนุญาตให้บุคคลมีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนเป็นไป ด้วยความไม่เหมาะสม เพราะเรื่องคุณสมบัติของบุคคลผู้ยื่นคำขออนุญาตมีและใช้อาวุธปืนและเครื่อง กระสุนปืนในหลายเรื่อง รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีการในเรื่องดังกล่าวมีความไม่เหมาะสมกับ สภาพการณ์ในปัจจุบัน กล่าวคือ ผู้ขออนุญาตมีและใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนควรมีการ เข้าอบรมโดยมีการสอบทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจและทักษะการใช้ อาวุธปืน รวมทั้งตรวจสอบด้านสุขภาพจิตและตรวจสอบประวัติอย่างเข้มงวด ฯลฯ เพื่อความ ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของสังคมและความสงบสุขของประชาชาติ

ในปัญหาดังกล่าวมีความไม่รัดกุมก่อให้เกิดปัญหาในการใช้อุทธรณ์ในเรื่องดังกล่าว ดังนั้น เห็นควรปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การใช้อำนาจของฝ่าย ปกครอง คือ นายทะเบียนท้องที่ใช้อุทธรณ์ในเรื่องดังกล่าวให้มีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ใน ปัจจุบัน ดังนั้น เห็นควรยกเลิกมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490

ผู้เขียนขอเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาดังนี้

เพื่อให้มาตรการทางกฎหมายในปัญหาดังกล่าวมีความรัดกุมในการควบคุมอาวุธปืน และเครื่องกระสุนปืนให้สอดคล้องและถูกต้องตามเจตนารมณ์ในการรักษาความสงบเรียบร้อยใน สังคมและเพื่อให้การกระทำขององค์กรฝ่ายปกครองที่แสดงออกโดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองมีฐาน กฎหมายรับรอง ซึ่งรวมทั้งการใช้อำนาจอุทธรณ์ในการอนุญาตให้บุคคลธรรมดาและใช้อาวุธปืน และเครื่องกระสุนปืนตามความในมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 เป็นไป โดยชอบด้วยกฎหมายและมีความเหมาะสมสอดคล้องกับเจตนารมณ์หรือความมุ่งหมายของ บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 เห็นควรปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ พ.ศ. 2490 ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

มาตรา .. ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 และความในวรรค สองของมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และ สิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 44 ลงวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2519 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 13 ห้ามมิให้ออกใบอนุญาตตามความในมาตรานี้แก่บุคคลดังต่อไปนี้

(1) ผู้ซึ่งต้องโทษจำคุกหรือเคยต้องโทษจำคุก สำหรับความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาดังต่อไปนี้

(ก) มาตรา 107 ถึงมาตรา 129 มาตรา 135/1 ถึงมาตรา 135/4 มาตรา 138 ถึงมาตรา 140 มาตรา 209 ถึงมาตรา 215 มาตรา 288 มาตรา 289 มาตรา 335 มาตรา 335 ทวิ มาตรา 336 มาตรา 336 ทวิ มาตรา 337 ถึงมาตรา 340 ตี

(ข) มาตรา 295 ถึงมาตรา 297 และได้พ้นโทษมาไม่ถึงห้าปี ในวันที่ยื่นคำขอใบอนุญาต เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยความจำเป็นหรือเพื่อป้องกันหรือบันดาลโทษ

(2) ผู้ซึ่งต้องโทษจำคุก สำหรับความผิดอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืนหรือกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ

(3) ผู้ซึ่งต้องโทษจำคุกตั้งแต่สองครั้งขึ้นไปในระหว่างห้าปี นับย้อนขึ้นไปจากวันยื่นคำขอ สำหรับความผิดอย่างอื่นนอกจากที่บัญญัติไว้ใน (1) และ (2) เว้นแต่ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(4) ผู้ซึ่งมีอายุยังไม่ครบยี่สิบปีบริบูรณ์ในวันยื่นคำขอใบอนุญาต

(5) ผู้ซึ่งไม่สามารถใช้อาวุธปืนได้โดยกายพิการหรือทุพพลภาพ เว้นแต่จะมีไว้เพื่อเก็บตามมาตรา 11

(6) ผู้ซึ่งเป็นคนไร้ความสามารถหรือเป็นคนเสมือนไร้ความสามารถ หรือปรากฏว่าเป็นคนวิกลจริตหรือสติฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(7) ผู้ซึ่งมีรายได้เพียงพอในการเลี้ยงชีพ

(8) ผู้ซึ่งไม่มีสัญชาติไทย ยกเว้นคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรไทยเป็นการชั่วคราวในราชการสำคัญๆ

(9) ผู้ซึ่งมีความประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง อันอาจกระทบกระเทือนถึงความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือความมั่นคงของประเทศ

(10) ผู้ซึ่งมีชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรและมีถิ่นที่อยู่ประจำในท้องที่ที่บุคคลนั้นขออนุญาตน้อยกว่าหกเดือนนับถึงวันยื่นคำขอ ยกเว้นบุคคลตาม (8)

กรณีนิติบุคคลเป็นผู้ขอใบอนุญาตให้กรรมการหรือกรรมการผู้รักษาการ ผู้ซึ่งมีอำนาจดำเนินการแทนนิติบุคคลเป็นผู้ยื่นคำขอ และต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามวรรคหนึ่ง”

เหตุผลในการแก้ไข ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาแล้ว พระราชบัญญัติอาวูรป็นฯ พ.ศ. 2490 เป็นกฎหมายที่กำหนดมาตรการในการควบคุมอาวูรป็นเป็นการเฉพาะ ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อควบคุมปริมาณและการใช้อาวูรป็นของประเทศให้มีจำนวนจำกัด เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยให้เกิดขึ้นในสังคม และความมั่นคงของประเทศ จึงควรให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติอาวูรป็นฯ พ.ศ. 2490 และความในวรรคสองของมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติอาวูรป็นฯ พ.ศ. 2490 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 44 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 โดยมีเหตุผลในการแก้ไขดังนี้ แก้ไขเพิ่มเติมเรื่องคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามการออกไปอนุญาตให้สอดคล้องกับประมวลกฎหมายอาญาที่ใช้บังคับในปัจจุบัน และกฎหมายบางฉบับที่สำคัญ ในอนุมาตรา 4 ให้อายุไม่เกินยี่สิบปีบริบูรณ์เป็นเกณฑ์ เพราะว่า คำว่า “บรรลุนิติภาวะ” อาจหมายถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส ในอนุมาตรา 7 ตัดคำว่า “อาชีพ” ออก เพราะบางคนไม่มีอาชีพแต่มีรายได้จากดอกเบี้ยหรือเงินฝากจำนวนมากควรให้โอกาสด้วย ในอนุมาตรา 8 บัญญัติเรื่องการไม่ควรถูกออกไปอนุญาตให้แก่คนต่างด้าวให้ชัดเจนกว่าเดิม เพราะในทะเบียนราษฎรมีชื่อคนต่างด้าวอยู่ในรายการทะเบียนราษฎรด้วย ดังนั้น ต้องบัญญัติให้ชัดเจน มิฉะนั้นจะทำให้คนต่างด้าวขออนุญาตมีและใช้อาวูรป็นและเครื่องกระสุนปืนได้ และตัดข้อความว่า “บุคคลซึ่งไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง” ออก เนื่องจากบัญญัติไว้ในอนุมาตรา 10 แล้ว ในอนุมาตรา 9 เพิ่มเติมคำว่า “หรือความมั่นคงของประเทศ” ด้วย เพื่อให้ครอบคลุมทุกด้าน เพิ่มเติมอนุมาตรา 10 โดยแก้ไขมาจากวรรคสองของมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติอาวูรป็นฯ พ.ศ. 2490 เพื่อให้มีความชัดเจนในการพิจารณาคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขออนุญาต เพราะปัจจุบันมีการตีความว่าสามารถอนุญาตให้บุคคลซึ่งมีชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร และมีถิ่นที่อยู่ประจำในท้องที่ที่บุคคลนั้นขออนุญาตน้อยกว่าหกเดือนซื้ออาวูรป็นได้ เพราะกฎหมายบัญญัติไว้คลุมเครือ โดยวรรคสองบัญญัติเพิ่มเติมเพื่อให้กรรมการหรือกรรมการผู้จัดการผู้ซึ่งมีอำนาจดำเนินการแทนนิติบุคคลเป็นผู้ยื่นคำขออนุญาตแทนนิติบุคคล

ผู้เขียนเห็นว่า ควรมีการเพิ่มเติมมาตรการทางกฎหมาย เพื่อรองรับบทบัญญัติมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติอาวูรป็นฯ พ.ศ. 2490 ที่ได้แก้ไขแล้วนั้น โดยออกเป็นระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในเรื่องคุณสมบัติของบุคคลผู้ยื่นคำขอตามมาตรา 13 ดังกล่าว โดยรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติอาวูรป็นฯ เป็นผู้วางระเบียบเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติของนายทะเบียนท้องที่ กล่าวคือ ต้องมีสุขภาพดี ไม่มีแนวโน้มเป็นผู้ชอบความรุนแรง และไม่ติดสุราหรือยาเสพติด โดยต้องมีใบรับรองจากแพทย์หรือแพทย์ที่จบด้านจิตเวช หรือนักจิตวิทยา และได้รับหนังสือรับรองความสามารถว่าเป็นบุคคลผู้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของอาวูรป็นและเครื่องกระสุนปืนจากสมาคมยิงปืนหรือจากสนามยิงปืนที่ได้รับรองมาตรฐานจากทางราชการ โดยต้องให้มีการ

อบรมและทดสอบความรู้เกี่ยวกับอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน รวมถึงต้องผ่านการทดสอบสมรรถภาพจากสมาคมยิงปืนหรือจากสนามยิงปืนที่ได้รับรองมาตรฐานจากทางราชการ เพราะว่าบุคคลผู้ใดมีอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนไว้ในครอบครองต้องเป็นบุคคลที่สามารถใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนเป็นอย่างดี และเพื่อให้มีความสอดคล้องกับกฎหมายของญี่ปุ่นอาจนำแนวทางของญี่ปุ่นมากำหนดไว้ในระเบียบดังกล่าวได้ กล่าวคือ โดยสรุปญี่ปุ่นนั้นอนุญาตให้ประชาชนมีอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนไว้ในครอบครอง ภายใต้กฎหมายที่ควบคุมอย่างเข้มงวดด้านการขออนุญาตครอบครองนั้นญี่ปุ่นมีการเข้าอบรมทั้งวัน มีการสอบทั้งภาคทฤษฎี กล่าวคือ สอบข้อเขียนและภาคปฏิบัติ กล่าวคือ มีการทดสอบในสนามยิงปืน ต้องผ่านการทดสอบสุขภาพจิต และต้องผ่านการตรวจสอบประวัติอย่างเข้มงวดโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งทั้งนี้กระบวนการดังกล่าวต้องกระทำซ้ำใหม่ทุกๆ สามปี

ดังนั้น หลักเกณฑ์และวิธีการในการพิจารณาให้บุคคลผู้ใดมีอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน จึงจำเป็นต้องเป็นบุคคลผู้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนอย่างดี และต้องสามารถใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในสังคม